

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos pént sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 10 fillér.

Nyiltár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Péntek, július 9.

Mai számunk főbb közleményei:

- Döntő értekezlet előtt.
- Elégtétel Barabásnak.
- A diák naplója.
- Elhunyt aradi diszpolgár.
- Eulenburg herceg üdözése.
- A századosné szerelme.
- A Góth-pár.
- Éjjeli látogatás egy asszonynál.
- Ezüllött magyar mágnás.
- Fordulat a tíz millió örökségi ügyben.
- Tarkaságok.

Arad és az idegenek.

Arad, július 9

Idegent csábitani, látogatókat hívni még nem tanultunk meg a külföldtől. A német vasutak egy részének mentén öles táblák vannak: *Besuchet Augsburg!* A francia perronokon pedig ilyes fölratok olvashatók: *Touristes venez à Lyon!* De ehhez hasonló bizonyára számtalan van a német és francia földön. Nálunk azonban seholy figyelmeztetik a magyart, hogy látogassa meg Aradot, vagy pedig nézzen el Nagyváradra. Az első pillanatban, ha erre gondolnánk, magunk is jogtalanok tekintenők ezt a fölhívást. Ugyan mit nézhetne meg az idegen, ha magyar is, egy vidéki városban? Mi lehet a szegedinek Debrecenben. amit a maga fészkenél különbnek találna? Természeti szépségeket, romokat lehet még a vidéken látni; minden egyébért csak Budapestre mehet a hazafi.

Nagyon, vastagon igazságtalan okoskodás ez. A mint hogy nincs két egy-

forma ember, azonképen két egyforma város sincsen. Megfigyelő, az utcák és épületek lelkébe néző embernek pedig nagyon érdekes a fejlődő városok szemlélése, megtekintése. Mindegyik városnak van valami sajátossága, amelyért érdemes megtekinteni; Szegeden az árvizből kiemelkedett metropolist, Temesvárott az ódon sáncait lebontó, harcias emlékeitől való forgalmi központot, Nagyváradon a legkacérabb, külsejét egyre piperöző, franciás várost, Debrecenben a magyar konzervativizmus megtestesülését, — történelmi emlékekről nem is szólva, amelyben Arad a legjelentősebb. S a különböző karakterű városokban érdekes nézni a fejlődés mohó vágyának, a türelmetlen serdülésnek megannyi jelét, amely leolvasható az utcák keramitjáról, új középületekről, épületállványokról, modern üzletekről és egyebekről.

Egy csöpp sovinizmus sincs benne, hogy minden intelligens magyarnak, mielőtt a külföldre menne, végig kellene nézni a magyar vidéki városokat. Megóvná ez mindenképp attól, hogy például valamelyik kisebb külföldi helyen olyasmit bámuljon meg, aminél itt különbet talál. S megszerzné neki azt a tapasztalatot, hogy mint alapozzák meg egy ország gazdasági jövődjét, kulturáját a vidéki városokban.

Természetesen ehhez maguknak a vidéki városoknak kellene módot nyújtani; fogadj' Istent, kényelmet és vezetést azoknak, akik ilyen látogatásra

vágyanak. S ebben nagy mulasztások égnék a hőrünkön. Mindössze Nagyszében és Pozsony tartanak fenn idegenforgalmi irodát. A legérdekesebb és megszívlelésre érdemes az a program, amelyet Pozsonyban dolgozott ki az idegenforgalmi bizottság. Itt a város költségvetésileg fedezett 4220 korona évi hitelt nyújt a bizottságnak; a bizottság tizenkét törvényhatósági bizottsági tagból áll, akiket három évre választanak. A bizottság programja kivonatosan ez:

„Az idegenforgalom emelése közvetlen üzlet és azért munkásságunk üzleti szempontból bírálandó meg. Erre való figyelemmel munkásságunkat három irányban kell kifejtenuk: 1. Az idegenek ideszállítása. 2. A megérkezetteknek jó és olcsó ellátása. 3. Gondoskodás arról, hogy az idegenek itt jó benyomásokat szerezzenek és kellemesen szórakozhassanak. Mind e három téren eddig vajmi kevés, vagy egyáltalában semmi sem történt. Legelső sorban az a főfeladat, hogy a külföld rólunk tudomást szerezzen. E cél elérésére a modern plakát minden eszközét fel kell használnunk, tehát a modern reklámplakátot, a külföldi napilapokat és nevezetes, elterjedt képes folyóiratokat. A reklámplakát terjesztésünk első feltétele egy megfelelő plakát, amiért is meglepően szép eredménnyel járt plakátpályázatot írtunk ki“.

Temesvárott pedig az Idegenforgalmi és Utazási Vállalat kérvényére idegenforgalmi irodát szerveznek,

Aki Napoleon császárt akarta megölni.

(A schönbrunni merénylet százéves fordulóján.)

1809—1859—1909. Mind a három évszám nevezetes dátum Európa történetében. Allamalakulatokat felforgató, a politikai földrajz jelentékeny kiigazítását jelentő dátum az első kettő s a harmadik évszámot megélik: a jelen nemzedéke siet a jubileumokkal, hogy feledésbe ne merüljön az ősök dicsősége. Ausztria csak a minap ülte meg az asperni győzelem emléket, Olaszország most készül a Solferinónál megszületett egységes Itália örömnapijának félévszázados fordulójára és Franciaország egynapos gyászt öltött Lannes, marsall kegyeletos emlékezetére.

Ezentul minden esztendő egy-egy újabb történelmi fordulót terem. Fordulóját világtalalkító, európai horderejű, súlyos eseményeknek. És különösen a legközelebbi pár esztendő egész sor százados fordulót hoz az emlékezés számára. S az emlékezés az események forduló napjain még egyszer visszatekint az idők végtelenjébe tünt nagy császár zseniális egyénisége s az események méltatásán kívül tág tere nyílik az elmélkedésnek és a találgatásnak. És önkéntelenül is eszünkbe férkőzik a kérdés: vajjon hogy alakult volna Európa történelme, térképe akkor, ha most száz esztendeje

Staaps Frigyesnek, ennek a fanatikus, rajongó ifjunak több szerencséje lett volna merénylétével s késének pengéje tényleg átjárja vala világverő nagy Napoleon kemény szívét?!

Most száz esztendeje történt a Bécs melletti schönbrunni parkban. Napoleon éppen szemlét tartott. Szemle után leszállott lováról és gyalog igyekezett a schönbrunni várudvaron át Berthier és Rapp kíséretében. Ebben a pillanatban egy fiatal ember iparkodott a császár közelébe. Jobb kezét zsebébe dugta, mintha valami kérvényt szorongatna benne és tört francia nyelven kérdezte Berthiertől: nem beszélhetne-e a császárral? Egy csendőrtiszt nyomban karon fogta és kivezette abból a körből, melyben a törzstisztek álltak. Az ifju azonban mindenáron Napoleonhoz akart jutni s utat akart törni feléje. Rapp türelmetlenül intette le, mondván, hogy várjon a sorára. De aztán szemet szurt neki az ifju gyanus magaviseletre. A főkvártélymester gallérjánál fogva adta át a csendőrnek, miközben kabátja kigombolozott és belső zsebéből egy szürke papirosba göngyölt nagy konyhakés esett a földre. Az ifju kétségbeesetten kapott utána, de aztán hogy lefülelték, nem igen erőlködött tovább, haem megadással várta a történendőket.

Bevitték az őrszobába, amelynek ajtója elé silyakot állítottak. Amidőn Rapp, Duroc és Sa-

vary később bementek hozzá, hogy kihallgassák, a fogolyt egész nyugodtnak találták és éppen egy bájos nő arckép, a menyasszonya képmásának szemléletébe volt merülve. Faggatni kezdték és ő nem is sokat teketóriázott. Kijelentette, hogy igenis, eltökélt szándéka volt meggyilkolni a császárt. Elhatározásának indító okait azonban csak magának a császárnak hajlandó elmondani.

A fogoly kívánságáról értesítették Napoleont, aki nyomban maga elé idéztette. „De hisz ez még gyermek!“ — kiáltott fel a császár, amidőn megpillantotta. Aminthogy Staaps Frigyes nem is volt több tizenhétévesnél. De másrészt az is bizonyos, hogy magatartásának és kifejezéseinek határozottságával még Napoleonnak is imponálni tudott. A császár több kérdést intézett hozzája, amelyekre Rapp tábornok tolmácsolásával adta meg választát.

— Ugy látszik, hogy ön előtt nincs jelentőségük a bűncselekményeknek, vagy legalább is nincsen tisztában cselekedetének horderejével? — kérdezte a császár, miután tudomására hozták, hogy a merénylő a raumburgi protestáns lelkész fia. Majd így folytatta: „Mondja, fiatal barátom, tulajdonképen miért is akart ön engem megölni?“

— Meg akartam önt ölni, — válaszolt Staaps rendithetetlen nyugalommal, — és önt megölni: nem bűn, de kötelesség. Megakartam

amelynek célja az idegenek odavonzása, olcsó ellátása, vezetése és szórakoztatása, amely célok a tanulóifjúság idehívása, tornaversenyek rendezése, plakátírozás, hirdetés, a turista egyesületekkel való kontaktus útján éretnek el. Az irodához a város ingyen helyiséggel járul (a régi kegyesrendi gimnázium földszintje alakítottatik át evégből), továbbá fűtéssel, világítással, egy szolgálóval, egy 2400 korona fizetésű hivatalnok javadalmasásával s egy szabad közúti vasúti jeggyel. Az iroda ad teljes felszerelést, felnőtteknek három, diákoknak két korona mellett teljes ellátást. Az idegenek szállója áll egy nagy ebédlőből, négy külön kis szobából, négy nagy hálószobából, két irodából és egy szolgálakából. Az iroda kirándulásokat rendez, kalauzolja a diákokat és turistákat, gondoskodik színházi, hangversenyjegyekről, nyáron uszodába, sportpályákra vezeti a vendégeket.

Mindezeket elolvastva, előttünk állanak a mi mulasztásaink. Mindezeket Aradon annál inkább meg kellett volna tenni, mert a vértanúk emlékeinek meglátogatására eddig is sokan, többnyire tanulók, jöttek Aradra, anélkül, hogy a város részéről valami figyelemben lett volna részük. Ha a kirándulók valamelyik iskola vezetőségét, valamelyik hozzájuk közelálló aradi egyesületet fölkérték, akkor ez mindenestre fogadta, valamennyire kalauzolta, — de elvégre is mindenki a maga hétköznapi munkájával van elfoglalva s az ügyes-bajos dolgait a vendégszeretet kedvéért nem hagyhatja árván.

A városnak kötelességei vannak azokkal a történelmi emlékekkel szemben, amelyek a többi városok közül kiemelik. Irodát kell teremtenie, amely első sorban az összes magyar iskolák figyelmét felhívja Arad szabadságharcra és egyéb nevezetességeire, s odahatni, hogy minden intézet évenként egy társas utazást rendezzen ide; a tájékoztatás megadása mellett

módokat kell keresnie, hogy az ideutazást megkönnyítse, az idejövők fogadásáról gondoskodják, hajlékot, vezetőt adjon nekik, s az itt tartózkodásukat tegye kedvessé, emlékezetessé. De nemcsak az iskolákhoz fordulhat, hanem az ország társas egyesületeihez, sőt találhat eszközöket, amelyekkel a magánosok érdeklődéséhez is hozzáférkőzhet.

Ez a mi kötelességünk, amely egyéb előnyeinek kívül azért is haszonnal járhat, mert az idegenforgalom növekedése talán bennünket is jobban serkentene, hogy igyekezzünk szebbek, izlősebbek lenni. S ha mindenik város megteszi a magáét, akkor a magyarok vérebe fog átmenni az a törekvés, hogy mielőtt Párist és Velencét fölfedeznék, fedezzék föl Magyarországot.

Döntő értekezlet előtt.

Az új kormány kinevezése.

Távirati tudósítás.

Arad, július 8.

Wekerle Sándor, a kormány újabb kinevezett miniszterelnöke a ma délelőtti minisztertanácson beszámolt tegnapi audienciájának eredményéről. A mai nap folyamán Kossuth Ferencnél több tanácskozás volt, amelyeken a holnapi nagy pártértekezletet készítették elő. Természetesen a függetlenségi párt értekezlete iránt nyilván a legnagyobb érdeklődés, mert hír szerint a pártban a bankesoporttal még nem sikerült teljes megegyezésre jutni.

Justh és hivei követelni fogják, hogy a kormányt a többségi pártokból alakítsák meg, az általános választói jog mielőbbi törvénybeiktatását és garanciát az önálló magyar banknak 1911-ben leendő felállíthatására. A függetlenségi párt holnapi pártértekezletén Apponyi személyes ellenségei hír szerint fel fogják használni Apponyinak azt a kijelentését: ha szová

teszik a parlament nélküli kormányzást, levonja a konzekvenciákat — és ezért fel akarnak szólalni.

A mai nap eseményeiről alábbi tudósításunk szól:

Minisztertanács.

A kabinet tagjai ma a kereskedelmi minisztériumban tanácskozást tartottak, melyen Wekerle Sándor miniszterelnök bejelentette tegnapi kihallgatásának eredményét. A minisztertanácson szóba került a politikai helyzet is.

Tanácskozás Kossuthnál

Holló Lajos ma felkereste Kossuth Ferencet, akivel hosszasan tanácskozott a pártnak a képviselőházban szombaton teendő nyilatkozata felett. Hír szerint Justh és hivei az önálló banknak 1911-re leendő felállíthatására és az általános választói jog törvénybe iktatására vonatkozólag a szombati ülésen igen érdekes nyilatkozatot fognak tenni és ezeknek megvalósítását energikusan fogják hangoztatni.

A történetek következtében és a mai tanácskozások eredményeként Kossuth Ferenc a függetlenségi párt intéző bizottságát holnapra értekezletre hívta össze. A pártértekezlet délután 5 órakor lesz.

A delegációk

Wekerle Sándor miniszterelnök bécsi tartózkodása alatt hosszabban tanácskozott báró Aerenthal külügyminiszterrel. Ezekben a tanácskozásokon szóba került a delegációk ügye is. A közös kormányuk ugyanis már nagyon sürgős az 1910-iki közös költségvetés, de nagyon sürgössé váltak már a jelentékeny összegre rugó tulkiadások fedezése is. A delegációkat, hír szerint, a Ház összeülése után néhány hétre fogják összehívni. A válság elintézésének módja fogja eldönteni, hogy a függetlenségi többség milyen magatartást fog tanúsítani a delegációkhoz.

Zichy Aladár a királynál

Bécsből táviratozzák: Zichy Aladár grófot a király ma hosszabb magánkihallgatáson fogadta. A gróf még a mai nap folyamán Budapestre utazott vissza.

Pártértekezletek.

A függetlenségi párt pénteken délután 5 órakor a Royal-klubban pártértekezletet tart, melyen a pártnak majdnem minden tagja részt fog venni. Ez az értekezlet a függetlenségi párt további magatartására nézve igen fontos lesz, mert a párt határozatban fogja kimondani, hogy az önálló bank és az általános választói jog követelésére nézve milyen álláspontot foglal el. A pártvezetőség az értekezletre táviratban hívta meg a vidéken lakó tagokat.

Holnap délután az alkotmánypárt és a néppárt is értekezletet tart, hogy a Ház ülésén követendő magatartásukról határozzanak. Holnap délután öt órakor a horvát képviselők értekezletet tartanak a Kontinental-szálló külön termében. Ezen az értekezleten megszövegezik annak a deklarációnak a szövegét, melyet a képviselők megbízásából a Ház szombati ülésén Supilo Ferenc fog felolvasni.

Nagy György indítványa.

Budapesti tudósítónk jelenti: Nagy György ma indítványt nyújtott be a képviselőházhoz az önálló banknak 1911. január 1-én leendő felállíthatására nézve. Az indítvány így szól:

Mondja ki a Ház az önálló magyar jegybanknak 1911-ben való felállíthatását és hogy a függetlenségi elvek árulójának tekinti azokat, akik a

önt ölni, mert ön Németország zsarnok elnyomója!

— De hát ki küldte önt? Ki biztatta fel a merényletre és ki adta a kést kezébe? — kérdezte a császár.

— Senki, senki. Magam vagyok a merénylet kigondolója és végrehajtója. Szolgálatot kívántam ezzel tenni Európának, a legnagyobb szolgálatot, amelyet valaha tettek neki.

A császár félig nevetett, félig komolyra vált és mintha vesztetni kezdte volna megszokott nyugalomát. Határozottan tetszett, imponált neki ez a gyerekember. Egész embernek látszott, egészséges idegzetű, erős szívű embernek. Még akkor sem rendült meg, mikor Napoleon a fogoly menyasszonyára terelte a szót.

— Menyasszonyát bizonyára kinosan fogja érinteni az ön kalandjának híre — jegyezte meg a császár.

— Ellenkezőleg. Csak az fogja bántani, hogy nem sikerült a tervem — hangzott a bátor válasz.

Napoleon egy pillanatig arra gondolt, hogy megkegyelmez a kemény fiúnak. Megüzente neki, hogy ha bocsánatot kér tőle, futni enged. A fiu habozás nélkül visszautasította a császár kegyelmét. Sőt kereken kijelentette, hogy abban az esetben ha szabadon engednék, szabadságát újabb merénylet kíséretére használná fel.

Napoleon dühbe gurult. Megparancsolta, hogy a fiut kínzás alá fogják. Eheztették, nem engedték aludni. Nem használt semmit. A fiu nem vallott és nem árulta el bűntársait. Napoleon fogaát csikorgatta haragjában és meghagyta, hogy hadbírószág elé állítsák. A hadbírószág Staaps Frigyes halálra ítélte.

Napoleonnak akkorra már el kellett hagynia Bécsot, de hátrahagyta tisztjeinek: írják meg neki, hogy viselte magát a fiu a halálos ítélet elszenvedésénél.

Staaps Frigyes úgy halt meg, mint egy igazi hős. Bátran nézett szembe a kivégzésére kirendelt francia katonák puskáinak csövével. Utolsó szavai átkot szórtak a császári zsarnokra, Németország elnyomójára.

A császár nem nyomhatott el szemeiben egy könyvet, amely mindenáron kifelé tolakodott, amint a fiu haláláról részletesen tudósították.

Kár volt érte mondotta Napoleon. — Hiszen csak fanatikus eszköz volt a sors kezében. Kár volt neki ilyen fiatalon meghalnia, mielőtt bátor lelke nagy dolgokat alkothatott volna. Mert ez a fiu nagyokra volt bivatva...

Aztán hozzátette:

— Hiába hódítottam meg a fél világot. A szeretetet nem tudtam meghódítani...

közös bank szabadalmát meghoszszabbítják.

Az 1844. évi III. törvénycikk 33-ik szakasza alapján felelősségre vonandók azok a miniszterek, akik a közös bank szabadalmának meghoszszabbítása iránt tárgyalásokba becsatlakoznak.

Miután szombaton interpellációs nap van, a Háznak határoznia kell, hogy az interpellációt mikor kívánja tárgyalni.

Elégtétel Barabásnak.

Az aradi ipartestület ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 8.

A Barabás Béla ellen megindított hajszára birta az aradi iparosságot, hogy tüntessen vezére mellett. A tüntetést az e hónap 14-én tartandó rendkívüli előljárásági ülésre tervezik. Erről szólnak az alábbi felhívások:

Iparosok! Valamennyien jól tudjuk, hogy az osztrákok politikája esztendő óta egyáltalában nem változott. A nemzeti ellenállás óta is ugyanaz a helyzet, mint azelőtt volt. Ma is a Kollonics politikája, az ő híres jelszava vezeti a bécsi köröket s a darabontokat: előbb koldussá, azután Bécs rabszolgáivá akarják tenni ezt az országot, amelynek népe egy év-zred szenvedése után sem hajlandó az osztrákok szolgája lenni. Tudjuk, hogy ennek a politikának a szolgálatában a kamarilla emberei nem riadtak és nem riadnak vissza semmiféle eszköztől. Nincs olyan aljas eszköz, amelytől ezek az emberek visszaborzadnának. Aki ellenáll sötét terveiknek, aki átkos munkájukban segítőtársukká nem szegődik, az ellen megindítják a vadászatot, a hajszát, hogy belekeressék az anyagi, vagy az erkölcsi megsemmisülésbe, hogy letörjék, megalázzák, tönkretegyék.

Egyetlen politikuskunk van, akihez eddig nem ért fel a bécsi kéz sarat dobáló, piszkos maffiaja. Ez a politikus, aki esztendőig réme volt a bécsiek veszedelmes társaságának, aki törhetetlen akaraterővel, szívóssággal és elvhűséggel küzdött a bécsi uralom ellen, ez az ember az iparosok embere. Iparos volt az apja s ő maga is hű barátja, védelmezője, harcóstársa a magyar iparosságnak. Hosszu évek óta ott van minden iparoskongresszuson, oktat és tanít bennünket, hogyan védekezzünk az osztrákok és darabontok mesterkedései ellen. Láttuk, hogy amikor a betegségyező terhek alatt roskadozó iparosság hozzá fordult, minden befolyásának felhasználásával rövid idő alatt elérte, hogy az iparosságnak most már évente három millió koronával kevesebb terhet kell viselnie, mint azelőtt. Ott láttuk őt nemzeti küzdelmünk alatt, amint beutazta az országot és tüzes szavával lángolóvá tette a magyar sziveket s győzelemre vitte a függetlenségi pártot.

De ki tudná felsorolni az ő áldásos tevékenységének minden részletét? Hiszen mind-ezekért soha semmiféle díjazást el nem fogadott, címet, rangot, hivatalt visszautasított s kitért még az egyszerű köszönő szó elől is.

Ez az ember, ez a politikus, amint már az elmondottakból minden magyar ember tudja: Barabás Béla.

Ez a politikus az, aki most utjában van a Kollonicsok utódainak. Ez az, akinek erkölcsi hozzáférhetlenségét akarja megtámadni néhány félrevezetett ember, akiknek a hangja ugyan a Jákobé, de akiknek keze a bécsi pénzzel kengetett Ezsau-kéz. Most, a mikor alkotmányunk felett ismét sötéten fenyegető viharfelhők tornyosodnak, most tör reá erre a megközelíthetetlen emberre az orgyilkosok becsületekló serege.

Most törnek reá, mert rettegnek kezének súlyától, rettegnek nyílt és becsületes politikájától, megriadnak megalkuvást nem tűrő egyenességétől. Ha ismét megkezdődik a harc az alkotmányért, akkor Barabás Bélát már nem akarja a harcosok között látni a kamarilla. Ezért kell Barabás Bélát megrágalmazni, ezért

kell ellene a gyanusítások kivédhetetlen gyilkát felemelni.

De mi átlátunk a szitán. A magyar iparosság nem engedi magát félrevezetni, hanem azzal a bizalommal és ragaszkodással, amelyet Barabás Béla minden magyar iparostól megérdemel, melléje áll s biztosítja arról, hogy az iparosság szeretete és ragaszkodása meg nem dönthető ércfalként védi meg őt minden olyan gyanusítástól és rágalomtól, amely ellen neki különben sincs szüksége védelemre, mert hiszen hozzá az ilyen alacsonyosságok fel sem érnek.

Hazafias üdvözzel

Hönig Ottó.

Az aradi ipartestület e hó 14-én délután hat órakor az ipartestület dísztermében rendkívüli előljárásági ülést tart, amikor is ez az ügy szóvá tétetik.

Napirenden van még: Tiltakozás a betegségyező pénztár szabálytalan működése ellen és más fontos ügyek.

Mivel minden iparosnak alapszabályaink értelmében joga van e gyűlésen megjelenni, kérem az iparosokat, hogy minél számosabban jelenjenek meg.

Steigerwald Alajos,
elnök.

A diák naplója.

Vádak egy tanár ellen.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 8.

Megirták a lapok a szerencsétlen Bátor Endre sorsát. A tizenhét esztendő diák a budapesti nagymező-utcai felső kereskedelmi iskola középső osztályába járt. Jó tanuló volt, a legutóbbi bizonyítványa csupa kettes volt, tandíjmentességet is kapott, de évközben összevesszett egyik tanárjával, mert az az egész osztály előtt szidalmazta, arculütéssel fenyegette, sőt állítólag arcul is ütötte. Az önérzetes fiu panaszra ment az igazgatóhoz, de nem segítettek rajta. A szegény fiu nem maradhatott többé abban az iskolában, ahol ilyen megszegyenítések érték s egyik jóakaró tanárja megígérte neki, hogy kieszközli a másik felső kereskedelmi iskolába való felvételét. Bátor Endre kimaradt az iskolából s mert azt remélte, hogy a másik iskolába felveszik, nem szölt otthon semmit sem. De a másik iskolába való felvétel nem sikerült, a nagymező-utcai iskola igazgatója nem akarta visszafogadni — a szerencsétlen fiu elkeseredésében agyonlőtte magát.

Érdekesek az öngyilkos diák feljegyzései. Kis jegyzőkönyvébe beírta azokat az eseményeket, amelyek rája nézve a legfontosabbak voltak: franciából felelt, a német dolgozatjavítás elmaradt, vagy Csongor (ezzel a tanárral volt mindig kellemetlensége) beírta az osztálykönyvbe... Ime néhány a feljegyzések közül:

Szombat, január 16. Számtan, iskolai dolgozat. Levelezés, házi dolgozat. Hétfő, január 18. Csongor beirt! (Epstein). Kedd, január 19. Francia dolgozat javítás. Történelemből feleltem. Hittanból feleltem. Kedd, január 26. Osztályozó konferencia. Péntek, január 29. Algebra elmarad. (Igazgató helyettesít.) Szombat, január 30. Bizonyítvány-kiosztás. Német elmarad. Hétfő, február 1. Schreiber György!!! Bérletet váltani! Bizonyítványt beadni. Kedd, február 2. Szünet. Csütörtök, február 18. Csongor beirt! Történelem helyett Burián. Honti helyett Welwárt. Szombat, február 20. Németből feleltem. Kedd, február 23. Irodai házi dolgozat. Tanácshoz beadtam a folyamodványt. Hittan elmarad.

Csütörtök, március 4. Csongor beirt! Igazgatói megrovás! Szerda, március 17. Tizenkettőkor hazamentünk. Csütörtök, március 18. Igazgatói szünet. Hétfő, március 22. Kilencor hazamentem. Kedd, március 23. 10-kor kidobott Csongor. Számtalan dolgozatjavítás. Szerda, március 24. Levelezés iskolai dolgo-

zat. Irodai dolgozat javítás. Mártonfynak szöltam. (Mártonfy egyik tanárja volt.) Csütörtök március 25. Ünnepp miatt szünet. Péntek, március 26. Közgazdaság helyett jog. Rákosi helyett Farkas. Szombat, március 27. Az iskola hangversenye! Feleltem németből. Feleltem földrajzból. Vasárnap, március 28. Gyuri elutazott. Nem voltam tanítani. (Gyuri: ez annak a kisfiunak a neve, akit az öngyilkos diák Ujpesten tanított.) Hétfő, március 29. Jog helyett levelezés, dolgozatjavítás. 10-kor Csongor kidobott. (J.-vel kibékültem.) Kedd, március 30. Nem mentem iskolába. Beszéltem Antallal. Szerda, március 31. Kimaradtam a Nagymezőből. (T. i. a nagymező-utcai felső kereskedelmi iskolából.)

Innen kezdve a szerencsétlen fiu nem ment el a nagymező-utcai iskolába. Nagyon félt a tanárjától, Csongor Györgytől. Otthon nem mondotta meg, hogy egyelőre kimaradt az iskolából, mert azt hitte, hogy fölveszik a másik felső kereskedelmi iskolába s ezzel rendben lesz minden. A további följegyzések így szölnak:

Csütörtök, április 1. Beszéltem Antallal. Nem voltam iskolában. (Gyermeknap.) Péntek, április 2. Nem voltam iskolában. (Gyermeknap.) Szombat, április 3. Husvétii szünet kezdete. Vasárnap, április 4. Nagymarosra kirándulás elmaradt. Hétfő, április 5. Nagymarosi kirándulás rossz idő miatt elmaradt. Szerda, április 7. Kirándulás Budakeszre Mártonfyval G.-nél aludtam. Csütörtök, április 15. Voltam a főigazgatónál, nem volt otthon. Kivándorló (Vigszínház.) Szombat, április 17. Voltam a főigazgatónál, nem engedi a felvételt. Lengyel (ez a nagymező-utcai iskola igazgatója) nem akar visszavenni. Iskola nélkül maradtam. Hétfő, április 19. Nincs iskola, hova járjak? Kedd, április 20. Nincs iskola, hova járjak? Szerda, április 21. Nincs iskola, hova járjak? Csütörtök, április 22. Nincs iskola, hova járjak? Szombat, április 24. Voltam a Kisszínházban. Zelma elutazott.

Innen kezdve nincsen följegyzés két hétig. Május 7-iki dátummal két betű van beírva: B. R., aztán rokonok születésnapjai, egy barátjának a születésnapja s később, június ötödiki dátummal, hogy a Vigszínházban volt „Az édes teher” című darabban. Június 15-én beírta, hogy kis tanítványa vizsgázott. Utolsó följegyzése június 29-éről való: „Epstein, január 18.” ez az egész. Ezután történt az öngyilkosság. Özvegy édesanyjának Lehel-utca 5. szám alatti lakásán föbelötte magát s rögtön meghalt.

A szerencsétlen fiu két hónapig volt távol az iskolától, anélkül, hogy kimaradásáról édesanyját értesítették volna. Erre vonatkozólag az iskola igazgatója ezt mondta egy újságíróknak:

— Tévedés, mi igenis értesítettük a fiu édesanyját, hogy Bátor hosszabb ideje elkerüli az iskolát. Egyéb teendőnk nem volt, amint hogy egyéb mondani valóm sincs. Ez az ügy nem tartozik a nyilvánosságra.

Az igazgató kijelentésével szemben az öngyilkos fiu édesanyja azt közli, hogy az iskolától semmiféle értesítést nem kapott s fia öngyilkosságáig sejtelve sem volt arról, hogy a fiu már nem jár iskolába. Egyszer levélben hívatta az igazgatót s akkor közölte vele, hogy Csongor György tanár panaszkodik a fiára, hogy az rosszul viseli magát s azért is figyelmezteti a megjavulásra, mert elveszitheti a tandíjmentességét. De azóta nem értesítette az igazgató semmiről. Mert ha tudott volna valamit, akkor nem történt volna meg az öngyilkosság. A fiu sokszor panaszkodott otthon Csongor tanárra, de hogy ilyen végzetesre fordulhatott ez a dolog, azt még csak nem is sejtette. Csak most tud meg mindent, mi történt az iskolában; most, a nagy szomorúság után, amikor szerencsétlen öngyilkos fia barátai elmagyarázták neki, mit jelentenek ezek a megható följegyzések.

Elhunyt aradi diszpolgár.

Stiny Lénárt halála.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 8.

Sopron városából érkezett halála híre hozzánk, Arad egyik diszpolgárának. Ott hunyta le szemét 78 esztendőskorában Stiny Lénárt nyugalmazott vasuti főfelügyelő-üzletvezető, Arad szabad királyi város egykori tiszteletbeli főmérnöke és diszpolgára.

Az egykori első erdélyi vasutársaság üzletvezető főmérnöke nagy érdemeket szerzett Arad városa körül. Az 1879-iki óriási árviz alkalmával felejthetetlen szolgálatot tett a városnak. Az ő éberségének köszönhetően Arad, hogy a védtöltéseken szükséges munkaerő állott rendelkezésére és az ő energikus sürgetésére fogott a város a védtöltések végleges kiépítéséhez.

Az *Alföld* című lap akkori száma nyomán közöljük azt a közgyűlési aktust, mely az elhunyt érdemeit méltatta és amely őt Aradváros diszpolgárainak sorába kinevezte.

1879. év december 7-én és 8-ikán törte át a Maros a primitív védgátakat és öntötte el három éven belül másodszer a város területét. Különösen sokat szenvedett az Orczy-utca és környéke, mint a város legmélyebben fekvő része. Igen sok ház omlott össze, sok vagyon pusztult el. Az Orczy-utcaiban lévő Kővér-ház udvarán, mely emelkedettebb volt, hordták össze a kenyert és élelmiszereket és *Tabajdy* Károly főispán, *Salacz* Gyula polgármester éjjel csolnakokon járták be a várost, minden házba beszélve és segítséget hozva. A gátak, mint említettük, nem voltak elegendő erősek. A katonaság *Pulcz* Lajos báró tábornagy temesvári hadtestparancsnok és *Görgey* Alajos honvédtábornok parancsára éjjel-nappal dolgozott a magasztásukon, de még mindig nem tudott megküzdeni a pusztító árral.

Stiny Lénárt sietett a szorongatott város segítségére. A vezetése alatt álló vasut összes munkásait Aradra szállította, munkába állította és maga is, mint a vészbizottság egyik tagja, éjjel-nappal a gátakon dolgozott.

1879. év december 22-én tartott törvényhatósági bizottsági közgyűlésben *Salacz* Gyula polgármester a következő indítványt terjesztette elő:

Indítványozom, hogy Stiny Lénárt tb. főmérnök az árvizveszély alkalmával tanúsított azon hálás elismerést kivívott működéséért, mely szerint fáradhatlan közbenjárása folytán, akkor midőn arra legnagyobb szükség volt, a Marosvölgyéről 370 munkást szállított Aradra és így lehetővé tette, hogy a megkezdett védművek fennakadás nélkül erősíthessenek és folytonosan jókarban tartassanak, *Arad szab. kir. város diszpolgárává neveztessek ki.*

A közgyűlés egyhangulag határozattá emelte az indítványt és *Institóris* Kálmán főjegyző nyomában fel is olvasta a diszpolgári oklevelet, mely a következőképp hangzik:

Mi Arad sz. kir. város közönsége ezenel köztudomásra adjuk és hozzuk, miszerint az előljegyzett évben és napon tartott közgyűlésünkben tekintetes Stiny Lénárt urat, városunk tiszteletbeli főmérnökét, az első erdélyi vasut itteni üzletvezetőjét városunk érdekének előmozdítására irányuló hasznos szolgálataiért s különösen városunkat 1879. évi december hó 8. és 9-én fenyegetett árviz alkalmával kifejtett munkássága, így az által szerzett nagy érdemei elismerésül, hogy midőn a folyton növekedő veszély a munkáskezek hiánya miatt már-már végzetessé leendett, saját

kezdemenyezéséből a Maros mentéről több száz munkást állított elő s ez által városunk megvédését lehetővé tevén, a veszély elháríthatásának sikerét nagyrészen az ő buzgósága eredményezte, városunk diszpolgárává megválasztottuk. Kelt Arad sz. kir. város közönségének 1879. évi december hó 22-én tartott közgyűléséből.

Ugyanez a közgyűlés köszönetet szavazott a főispánnak, a polgármesternek, a katonai hatóságoknak és mindazoknak, kik részt vettek az önvédelmi és mentési munkálatokban és ki-mondotta, hogy százezer forint kamatmentes államkölcsönt kér a védgátak kiépítésére s a tervezőbizottság elnökévé Stiny Lénártot kérte fel.

Az elhunyt diszpolgár haláláról a család a következő jelentést küldötte az *Aradi Közlöny* szerkesztőségéhez:

Alulírottak mély fájdalommal jelentjük, hogy szeretett jó édes atyánk, illetve nagyatyánk és apósunk Stiny Lénárt, nyugalmazott vasuti főfelügyelő-üzletvezető, *Arad sz. kir. város diszpolgára és tb. főmérnöke*, hosszú szenvedés után, munkás életének 78 ik évében, folyó évi július hó 6 án jobblétre szenderült. Drága halottunk földi maradványait esütőtőkön, július hó 8-án, délután 4 órakor fogjuk a róm. kath. egyház szertartása szerint a Szent Jakab-kápolnából örök nyugalomra helyezni. Lelki üdvéért az engesztelő szent mise áldozat folyó hó 9-én, reggel fél 8 órakor lesz a *Domonkosok templomában*. Sopronban, 1909. július hó 6. Legyen áldott emlékezeté. Marusák Pálné szül. Stiny Irma, özv. Király Béláné szül. Stiny Julia, mint gyermekei. Marusák Dezső, Payer Ernő, Marusák Rózsika, Marusák Jolánka, mint unokái. Marusák Pál, Payer Ferenc, mint vejei.

Eulenburg herceg üldözése.

*

A Németországban felújult inkvizíció, mely ismét kizozta a német császár egykori kebeibarádját, Eulenburg herceget, egyelőre véget ért. Ismét elnapolták, de most már bizonytalan időre. Az emberek nagy része fellelékzik a hír hallatára. Bizonyos megkönynyebbülés vesz erőt a lelkeken. Akár barátja volt valaki a német büntetőtörvénykönyv hírhedt 175-ik szakaszának, akár nem, mindenki egyformán érezhette, hogy emberileg irgalmatlan eljárás folyik egy aggastyán ellen, aki, ha véletlenül nem németnek, hanem például olasznak, vagy braziliainak születik, sohasem juthatott volna ebbe a borzalmas helyzetbe, amelybe a német smokkság és álszenteskedő erényesség kergette. A nemi élet fiziológiája nem örökéletű törvény és az emberi szervezet átalakulása az ősember állapotából a mai túlfinomult idegember állapotába, bizonyítja éppen a leginkább, hogy az emberi természet és szervezet végtelenül változékony és átalakítható. Amit ma a nemi élet természetes törvényének hirdettek, nem mindig volt általános érvényű és a latin klasszikusok fajtalan poétikája bizonyíthatja, hogy erről a kérdéstről évezredek óta eltérő volt az emberek felfogása. A természeti törvények megtagadása az tehát, mikor nagy természeti igazságok brutális megsértése nevében kizoznak egy embert, aki épp maga a kiáltó példája annak, hogy ime, az örökérvényű természeti igazságnak is vannak kivételei, tehát senkinek sincs joga a természet törvényei, vagy a természet igazságai nevében elégtételt szolgáltatni és megtorlást gyakorolni.

A természet olyan, amilyen a megnyilatkozása. És se ember, se állam nincs jogosítva statisztikai tabellák, vagy tömegérzések alapján kivételes természeteket üldözni, amelyekről elvégre még azt sem lehet megállapítani, vajjon betegek-e, vagy a folyton fejlődő és változó természet egy-egy átmenetet jelentő tünete-e. Az államelméletnek az az erőszakos magyarázata, amely a természetjog fölé helyezte az élettelen állami fogalom törvényeit, az állam fennmaradása érdekében beleavatkozott a legtermészetesebb emberi jogok alakulásába, kinyitotta a hálósobák ajtajait, nemi gyámságot létesített önrendelkezési joggal bíró emberek fölött és nemcsak azt írta el, hogy a nemi élet milyen formában folyék, hanem a törtön szégyenével fenyegette meg azt, aki nem az emberek által alkotott természeti törvények alapján élt. Sőt tovább ment s hatalmát kiterjesztette még a magzatra is, amely a testé és nem az övé, és a test tartozékaival való önrendelkezést „magasabb” állami érdekből, szintén bürtönnel büntette. De arról „magasabb” állami érdekből megfélekedett, hogy az anyának, akit szülésre kényszerített, a gyermek eltartására és felnevelésére anyagi eszközöket bocsásson rendelkezésre.

Az államelmélet igazságtalan és emberileg rángerőszakolt magyarázata szülte az európai büntető kódexeknek azt a hírhedt rendelkezését, amely Németország erkölcesit a világ szinpadára vitte. A híres „deutsche Tugend” kissé megtépázva került ki ebből a színjátékból. „Das biedere Deuschtum,” amely a maga erkölcesének gránitkeménységével végighencegte az egész világot, most épen a filiszterek és biedermayerek szemében van szétroncsolva és megalázva. Erre a pörre nem volt szüksége sem Németországnak, sem a német császárnak, aki a világ előtt megint pózolta a semmit sem féltő kemény uralkodót, aki az igazság diadaláért piacra tudta dobni legjobb barátját. Ez az igazság csinált igazság és az emberiség semmivel sem lett volna boldogabb, ha a bíróság rá tudta volna bizonyítani Eulenburgra a homosexualitást.

Az eulenburgok izlése egyéni izlés és miként nem mindenki utánozza például azt az izléstelenséget, hogy zöld és kék tollakat tűz a hajába, mint ahogy ezt az emberiség tizezei megteszik, épp úgy nem bizonyos, hogy eulenburgék nemi izlésének mindenki a követőjévé válnék. De viszont az izléstelenség csak relatív érzés és nem abszolút igazságtalanság. Tehát ki van feljogosítva az üldözésére és büntetésére? Németország ugyszólván becsületbeli kérdést csinált abból, hogy ezt az ostoba maradványát a doktriner államelméletnek a megillető tisztelethez juttassa és ezért dobta oda áldozatul minden Eulenburgot. A császártól lefelé az utolsó halászlegényig. A nagy erkölcsi erőpróba és erkölcsisztogatás azonban a legborzalmasabb lélekkinzássá sülyedt és nevetségessé tette a német erkölcsöket. A biedermayerek a homokba dugják a fejüket, a tisztánlátók pedig követelik a 175-ik szakasz eltörlését. Az egyik rész szégyenkezik, a másik rész reformok után ordít. A világ pedig fellelékzik, hogy ez a rettentő inkvizíció, amely éppen olyan igazságokért folyt, mint spanyol elődje, végre-valahára befejeződött.

Az osztrák politikai válság. Bécsből jelentik: Az osztrák politikai helyzet még mindig nem tisztázódott. Már úgy volt, hogy berekesztik az ülészakot, amikor *Lueger* küldöttségileg megjelent *Bienerth* miniszterelnök előtt s kérte, hogy 48 órai gondolkozási időt adjanak az obstrukciós pártoknak. Ezt meg is kapták.

A századosné szerelme.

Kettős öngyilkosság a fővárosban. — Az ezredes leánya és a selyemfiu.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, július 8.

Hat lövés.

Már hajnal felé járt az idő, amikor a folyosón cirkáló őr, *Strancz Mihály* a nyolcas számú szobából gyors egymásutánban hat lövést hallott eldőrdülni. Azután hallotta, amint egy női hang elhalóan hörögte:

— Lajoskám, édes Lajosom, miattad halok meg!

— Jaj, Kató, drága Katuskám, — felelt rá a férfi cicsukló hangon — jaj, miért kellett ennek így történnie!

Az őr futott le a portáshoz, akinek segítségével betörték az ajtót, a gyorsan odasielő *Glück Frigyes* vendéglős parancsára.

A villamoskörte égett a szobában, amikor beléptek és a férfi az ágyban ült teljesen felöltözve. Az egyik keze a villamos jelzőgombon volt, csöngetni akart segítségért, de, ugylátszik, kifogyott az erejéből, míg a másik kezét a szíve táján tartotta, ahonnan vér szivárgott.

Az asszony a pamlagon feküdt élettelenül. Fekete ruháján az aludt vér alig látszott meg, a feje lekonyult, a karjai ernyedten esüngtek a padlóra. A mellén a bluza ki volt gombolva és kilátszott csipkés inge, amely csupa vér volt. Az asztalon egy csomó frissen írott levél feküdt. Egy levelet találtak *Szeleczy András* honvédszázadosnak címezve; egyet *Leidenfross Aurél* dr. állattenyésztési felügyelőnek s egy néműl címzett levelet *Innsbruckba*.

— Istenem, talán még segíthetnek rajta, — mondta elhaló hangon a férfi; azután ő maga is önkivületbe esett.

A szálloda portása nyomban telefonált a rendőrségre és a mentőkért. Mindkét helyről egyidőben voltak a helyszínen. *Kiss István* fogalmazó és *Hérics Imre* dr. rendőrorvos, majd az odaérkezett mentők konstatálták az asszony halálát. A férfit, aki élet-halál között lebeg, a II. számú sebészeti klinikára szállították.

Boldogtalan szerelem miatt.

A rendőrfogalmazó mindenekelőtt a szoba közepére dobott *Browning*-revolvért és az asztalon heverő leveleket vette magához. Az egyik levél, amelyet a rendőrségnek szántak az öngyilkosok, így hangzik:

Tekintetes rendőrhatalom!

Megkönnyítjük az önök dolgát. Ne kutasassanak sokat; a bejelentőre hamis nevet írtunk, mert jó előre tudtuk, hogy megbírságotlani úgy sem fognak. A földi igazságszolgáltatásnak velünk nem lesz dolga. Tudják meg, hogy a férfi e szobában *Gang Lajos* 28 éves jogszigorló volt, az asszony pedig egy katonatiszt neje. Meg kellett halnunk, mert szerettük egymást. Áldozatait vagyunk annak a társadalmi fonákságnak, amely a szerelmet ceremóniákhoz köti. Ellene szegődtünk a társadalmi rendnek és ezért bűnhődnünk kellett volna. Mi magunk itélkeztünk. Elég szigoruan ugy-e. Halállal. Elvárjuk a társadalmi rendtől ezért, hogy a mi holttestünket nem fogja fölboncoltatni. Egymás mellé temessenek.

Gang Lajos.

A rendőrség mégis bonctani intézetbe szállította a nő holttestét.

A szerető elszállítása.

Mig az asszonyt a bonctani intézetbe vitték, addig a fiatalembert a *Réczey*-klinikára szállították. Amikor a mentőkocsin megjött *Melha Armand* dr. orvos, akit *Gang* még az egyetemről ismert, így szólt hozzá:

— Esküszöm, hogy nem volt a szeretőm ez a nő. De ő akarta így, hát meg kellett tennem. Adjanak valamit, amitől meghalhatok, mert nem akarok tovább élni. Én löttem őt agyon, gyilkos vagyok és ha meg nem halok, hát a vádlottak padjára ültetnek.

— Az anyjának nem írt levelet? — tudakolta *Melha* orvos. — Hogy lehet az, hiszen csaknem minden hozzátartozójának írt valamit.

— Mindenkit értesítettünk a dologról, — felelte *Gang* és alétan hanyatlott a mentőkocsi párnájára.

Gang Lajos letartóztatása.

Amikor *Gang Lajos* beszállították a mentők a *Réczey*-féle klinikára, több orvos azonnal foglalkozni kezdett vele, tisztogatták, mert melisebeiből bőven patakzott a vér. Az orvosok ezután egy pillanatra magára hagyták *Gang*ot, aki ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy a *klinika nyitott ablakán megkísérelje levetni magát a földre*. Ebben azonban az ápolók megakadályozták.

Közben *Gang* folyton hangoztatta, hogy meg akar halni. Kirohant a folyosóra és ott akarta ledobni magát a magasból, de ebben is megakadályozták. Ekkor odarohant a teremben levő asztalhoz és egy ott felejtett orvosi ollócskával az ereit akarta felmetszeni, de ezt a harmadik öngyilkos kísérletét is megakadályozták, elvették tőle az ollót és szigorú felügyelet alá helyezték annál is inkább, mert nyomban a klinikára való beszállítása után megakart onnét szökni.

A klinikán *Gang*ot felkereste egy rendőrfogalmazó, hogy kihallgassa az eset körülményeire nézve. *Gang* minden felvilágosítást megtagadott, mire a rendőrfogalmazó azzal az indokolással, hogy meg akart szökni és nincs tisztázva, hogy gyilkosságról, vagy öngyilkosságról van-e szó, — *Gang Lajos* letartóztatta és intézkedett, hogy a rabkórházba szállítsák.

A dráma előzményei.

Az öngyilkos asszonyt *Szeleczy András*, a honvédelmi minisztériumba beosztott százados hadbíró, tíz évvel ezelőtt vette feleségül. A századosné apja *Batolay Kálmán* honvédezredes. A nő kedves, szép leány volt, akit nagyon szeretett a férje. Az asszony már napok óta foglalkozott az öngyilkosság eszméjével. A napokban levelet írt egy ismerősének, melyben közli vele, hogy öngyilkossá lesz. Ezt a levelet lakásában elveszítette és a szobaleány találta meg, aki nem adta át a férjnek.

Tegnap az asszony korán távozott el hazulról, gyászruhát öltött, mert anyját gyászolja.

Dél felé ismét hazament budai lakására és megkérdezte a cselédétől:

— Nem volt itthon a férjem?

— Nem, — felelte a cseléd.

Az asszony azután előszedte a szekrényből drága ékszereit és magához vette.

— Kitisztítatom az ékszereimet, — mondta mosolyogva a cselédnek, — ha elmegyünk nyaralni, akkor szükségem lesz rá.

Ezután elment. Délután fél háromkor hazament *Naphegy*-utca 21. szám alatt levő la-

Ma hajnalban Budapest egyik legelőkelőbb szállodájának egy szobájában revolver dörgött, amely két emberélet ellen irányult. Csak az egyiket sikerült kioltani; a másik, aki a lövéseket tette, még most is a halállal vívódik.

Az öngyilkosság áldozata *Szeleczy András* honvédszázados fiatal szép felesége, aki egy honvédezredesnek a lánya. A nő egy kalandor hálójába került, aki a gyöngye idegzetű asszonyt hatalmába kerítette és miután úgy sem volt most egzisztenciája, hát beleegyezett az asszony ama kívánságába, hogy együtt haljanak meg. A züllött ifju megtagad a drámára vonatkozóan minden fölvilágosítást, azonban az adatok kétségtelenné teszik, hogy a honvédszázados családi életét s az asszonyka boldogságát ő dulta föl.

A megrázó szerelmi dráma részletei ezek:

A „szolgabíró és felesége.”

A *Pannónia*-szállóba betért tegnap este háromnegyed tizenegy órakor egy jól öltözött fiatalember, akinek a társaságában egy fekete ruhás asszony volt.

— Egy szobát kérünk két ágygyal, lehetőleg az első emeleten. Fáradtak vagyunk és nehezünkre esne, ha még magasabbra kellene eihelődnünk.

A szállodákban megszokott előzékenységgel föl kísérték őket a nyolcas számú szobába, ahol a férfi az eléjük tett bejelentő cédulára ezeket írta:

Felszeghy László, 30 éves, róm. kat., nős, dicsőszentmártoni szolgabíró és felesége.

A vendégek még kefért kértek, a szolgálkifelelt rajtuk a ruhát és megkérdezte, hogy a podgyászt fölhozhatja-e a portástól.

— A podgyászuunk még nem jött meg, — mondta — talán a holnapi nap folyamán érkezik csak. Legyen gondja rá, hogy nyomban a szobába hozzák, mert át kell majd öltözködnünk.

— Parancsára! — mondta a szolgál és távozott.

Néhány perccel később a pár már lent a szálloda ebédlőjében ült egy asztalnál és vacsorát rendeltek. Vacsora előtt azonban anxiálapokat vettek a szivaros gyerektől, nagyobbára tréfás kártyákat, amelyeknek képesoldalára írtak egynéhány sort. Az egyikre, amely egy táncoló majmot ábrázolt, ezeket írták:

„A gárda meghal, de meg nem adja magát.”

A címoldalra pedig ezt írták:

„Onagysága

Enyiczky Ilona urnőnek

Budapest.”

Azután vacsoráztak, amelyért 7 korona és egynéhány fillért fizettek ki. Nagyon jókedvűeknek látszottak; az asszony sokat enyelgett a férfivel, aki viszont sokat ásitozott vacsora alatt. A vacsorát megtoldották egy üveg borral és úgy éjfél után fölmentek szobájukba.

kásukra a férj, aki hetek óta mogorva, szótalan volt, mert nem tetszett neki az, hogy a felesége folytonosan azzal az egzisztencia nélküli Ganggal foglalkozik.

A cseléd jelentette neki:

— A nagyságos asszony itthon volt és magával vitte az ékszerait.

— Bánom is én, nem érdekel, — mondta a százados.

— De a revolvert is elvitte, — magyarázta a cseléd, aki megleste, amikor az asszonya zsebre csusztatta a férje revolverét.

Szelezky ekkor lehajtotta a fejét és komoran bámult maga elé. Nem kereste a feleségét, mert azt hitte, hogy valamelyik ismerősénél van. Az asszony már máskor is megtette, hogy ideges állapotában napokig nem ment haza, hanem a barátnőinél tartózkodott. Most azonban elkerülte a barátnőt, amint azt a férj ama reggel kézbesített levélből megállapította. A levélben a felesége bejelentette öngyilkosságát.

Ma reggel, amikor a levelet neki kézbesítették, folrohant hozzá Leidenfrost állatnyésztési felügyelő, a család barátja, aki szintén kapott levelet az öngyilkosságról. A két férfi együtt ment föl a rendőrségre, ahol a dráma részleteiről értesültek.

A szép asszony szerelme.

A kettős tragédia előzményeiről Tóth János rendőrkapitány, aki a vizsgálatot vezeti, a következőket tudta meg:

A tragédia egyik szereplője, Szelezky Andrásné Batolay Katalin, a szép asszony, — aki már a hullaházban van, — Batolay honvédezedes leánya és 10 évvel ezelőtt ment férjhez. A házasság évekig zavartalanul boldog volt. Nehány hónappal ezelőtt Szelezky észrevette, hogy bárhová megy a feleségével, mindenütt feltűnik előttük egy elegánsan öltözött fiatal ember, aki köszön a feleségének, sőt ha lehet, csatlakozik hozzájuk és asztalukhoz ül a vendéglőben.

Később a férjnek kellemetlenné vált a fiatal ember tolakodó fellépése és erélyesen szóvá tette a felesége előtt. A százados szigorun megparancsolta a feleségének, hogy a fiatal emberrel való érintkezést kerülje.

— Semmi közöd hozzá — válaszolt az asszony a századosnak, — de azért megígérte, hogy nem fog többé Ganggal érintkezni.

A valóságban azonban másképp állt a dolog. Szelezky né titokban naponként találkozott Ganggal, akivel órákat együtt töltött. Mikor a százados ezt megtudta, azt mondotta feleségének, hogyha nem szünteti meg azonnal a Ganggal való érintkezést, válopert indit ellene. Ettől kezdve úgy látszott, ismét helyreállott a házaselek között a béke, míg mostanában ismét viszály támadt közöttük, mert a férj a Dunaparton együtt látta sétálni a feleségét Ganggal.

A selyemfiu.

Gang Lajosnak viharos multja van. A 29 éves érdekes arcú fiatal ember, aki mindig feltűnő eleganciával öltözködött és állandóan női társaságban forgott, ugynevezett selyemfiu volt. A nők kitartott barátjává vált ez a snájdig gavallér, akinek ez a mesterség igen szépen jövedelmezett. Az éjjeli mulatók, rendes alakja volt és mindenütt megjelent, ahol a ledér élet hívei szoktak összejönni. Kora ifjúságától kezdve így volt ez.

Már 17 éves korában mint VII-ik gimnázistát kicsapták a budai gimnáziumból kompromittáló dolgai miatt. A jogi tanulmányait sem végezte be, mert a nők körüli nagymérvű elfoglaltsága miatt — tanulásra sohasem volt ideje. Nehány évvel ezelőtt bejutott a kereskedelemügyi miniszteriumba, de innét hamarosan

el kellett távoznia és a belügyminiszteriumban kapott mint napidijas állást. Itt is tarthatatlan lett helyzete és csakhamar innét is távoznia kellett. Állás nélkül maradt. A postához próbált kisebb állásba bejutni — és bár jó protekciója is volt, nem sikerült neki. A selyemfiunak nem volt semmiféle keresete. Legutóbb Szelezky né kerítette hatalmába és attól szerzett pénzt. A gyöngye idegzetű nőt a fecsegő, hazudozó fiu teljesen meghódította és az vakon követte a pusztulásba.

A GÓTH-PÁR.

Gummirádlin Nagyváradtól Aradig.
— A legemlékezetesebb színházi est.

A Vigszínház kiváló művészpárja, Góth Sándor és G. Kertész Ella, akik holnapután kezdik meg Aradon vendégszereplésüket, nem mindnapos kirándulást terveznek, sőt határozottan excentrikus ötletszámba megy az az érdekes, regényes kocsizás, amiről most élénk disputa folyik. Góthék pénteken este lépnek föl utoljára a nagyvárad nyári szezon közönsége előtt, nagyszerű alakításukkal, a *Vigyázz a nőre*, Courbetje és Lilli szerepében. Szombat este pedig már Aradon játszanak. Itt már plakátok hirdetik a *Tolvaj* bemutatóját. De előzetes próba nélkül bajos előadni ezt a nehéz drámai munkát. Góthék tehát elhatározták, hogy péntekről szombatra virradó éjjel gummirádleren teszik meg a Nagyváradról Aradra vezető nyolc órás utat, minthogy a vonatösszeköttetés nem felel meg az idejüknek. Erdélyi Miklós váradi direktor már fel is fogadta 70 koronáért a kocsit. Reggel Góthék már Aradon próbálnak. Az ut szép, sötét, vadregényes, de az is bizonyos, hogy bátorság kell az ilyen modern színezésű, éjjeli balladához. Bátorság és — egy jó Browning.

Nagy színészekről szokás megkérdezni: melyik volt a legemlékezetesebb színházi estéjük. A Góth-pár se kerülhette el, hogy ez iránt ne érdeklődjenek náluk.

Góthné ezt a bájos, közvetlen feleletet küldte a kérdésre:

A párisi ragot-nak van egy találó kifejezése a színészre. Ugy nevezi, hogy: „matüvü”.

M'as-tu-vu? Láttál engem? Huj, de alaposan eldöngtet bennünket, komédiásokat ez a kis csufnév! M'as-tu-vu? Bizony így kezdi és így végzi a társalgást a Comédie-Francaise becsületrendes sociétaire-jétől a kiskunmajsai szintársulat utolsó dicsőffylorántjáig, minden szinpadkoptató. Csak nem talál elegendő nyitott fültre, amely hallgassa. S ez olyan szomorú!

Jóságos indulatu szerkesztő urak mindig megkönyörülnek az önmagáról való hallgatásra kárhóztatott „matüvü”-n. És néha, néha kérdést küldenek neki. Valami olyat, amire feleletül könnyű szerrel előhozakodhatik egy-egy sikerével.

És sietünk a felelettel nagyon. Én is, pedig nekem vansk egészen világos perceim, amikor képes vagyok olyasmit hinni, hogy vannak dolgok, amelyek a közönséget jobban érdeklik, mint a személyem és a színészkedésem. De rendes állapotomban én is megvagyok róla győződve, hogy mindennél fontosabb az: mit beszél egy-egy színész önmagáról.

Azért sietek én is a felelettel és tudatom önmel, szerkesztő ur és a közönséggel is, hogy színészpályám legemlékezetesebb estéje természetesen mindig a legfrissebb sikerem estéje. Nem beszéllek az estéről, legutóbbi szerepemről, mert hiszen szerkesztő ur látott engem ebben a szerepemben. Ugy-e? Látott engem? M'as-tu-vu? Az az... bocsánat: M'avez-vous-vu?

Góthné Kertész Ella.

Góth ezt felelte:

Pályafutásom igazán emlékezetes estéit a vidéki színészkedésem idejében találom meg. Nem a tapsok, nem a jó kritikák tették őket azokká. Hanem a magam gyönyörözete, amikor kolozsvári, debreceni, aradi színészkoromban Hamlet-et, Mercutio-t, Petruccio-t, a Lear Bolond-ját, Helmer-Róbertet, Tiborcot, Alceste-et játszhattam, szóval a nagy klasszikusok nagy alakjait, a színészi rátermettség ez igazi próbaköveit.

És — erősen remélem — lesznek ilyen emlékezetes estéim a közel jövőben is, mert a Vigszínház műsora hatalmas lépésekkel közeledik az igéret földje, a klasszikus dráma-irodalom felé. Shakespeare-t, Calderon-t, Molière-et, Beaumarchais-t és az északi gigászokat: Ibsent, Strindberg-et, Heyermans-ot, Hoffmansthal-t fogjuk játszani.

Ugy legyen!

Add uram Isten — de mindjárt!

Góth Sándor.

FORDULAT

a tizmilliós örökségi ügyben.

A vádtanács feloldotta a zárlatot.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 8

A tizmilliós végrendelet hamisítási ügyben ma rendkívül érdekes fordulat történt. A budapesti büntetőtörvényszék vádtanácsa Wohl Aladár védőjének Vázsonyi Vilmos dr.-nak felfolyamodása folytán a vizsgálóbírónak azt a végzését, amelylyel Wohl Aladár ellen nyomatékos gyanuok alapján a bűnügyi zárlatot és foglalást elrendelte, — megváltoztatta és megsemmisítette. A vádtanács egyben a panaszosok többi összes felfolyamodásait is elutasította, a továbbiakra nézve pedig célszerűség szempontjából arra utasította a vizsgálóbíró, hogy a királyi ítélőtáblának határozatát várja be.

A vádtanács az érdekes végzés megokolásában kimondja, hogy Hazura Károly az osztrák-magyar bank tisztviselője által adott vélemény, tekintettel Felletár Emil szakértőnek ezzel szemben felhozott véleményére, nyomatékos gyanuok igazolására el nem fogadható. Lefoglalás pedig a büntető perrendtartás értelmében, csak nyomatékos gyanuok alapján rendelhető el. Mivel ez jelen esetben hiányzik, az ügyészségnek a lefoglalásra vonatkozó indítványát el kellett utasítani. A panaszosok jogi képviselői több tanunak a kihallgatását kérték tegnap. A vizsgálóbíró azonban ezt megtagadta azzal a megokolással, hogy addig, amíg a királyi tábla a törvényszék végzését fölül nem bírálta, a tanukat ki nem hallgatja. A panaszosok jogi képviselői ez ellen a végzés ellen a vádtanácsához panaszt adtak be, mert sérelmesnek tartják, hogy a vizsgálóbíró bejelentett tanuikat ki nem hallgatja, holott az önként jelentkezett Barcs Béla királyi közjegyzőt és Frievaldszky Sándort kihallgatta. A vádtanács az erre vonatkozó panaszt is visszautasította, mert a vizsgálóbíró e kérdésben végzést hozott, ez ellen pedig nem panasznak, hanem felfolyamodásnak van helye.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: Osztrigás Mici, bohózat Tapolczay Dezső és Vendrey Ferenc felléptével.

Szombat: Tolvaj, dráma. Góth Sándor és G. Kertész Ella felléptével.

Vasárnap: Visszatérés Jeruzsálembe, színmű. Góth Sándor és G. Kertész Ella felléptével.

Hétfő: A király, vígjáték. Góth Sándor és G. Kertész Ella felléptével.

Osztrigás Mici.

(Bohózat 3 felvonásban. Írta: Feydeau. Bemutató előadás.)

A Vigszínház régi repertoárjának egyik pompás és annak idején hírhedt bohózatát, az Osztrigás Micit vették elő Vendrey és Tapolczay kedvéért. Hálás dolognak bizonyult a Budapesten rég lejátszott darabot Aradon feleleveníteni, mert olyan óriási érdeklődést csak a legforróbb színházi estéken tapasztaltunk, mint ma, ennek a telivér francia kosonneriának bemutatóján. A kosonneria jelzőt semmivel sem érdemli meg jobban az Osztrigás Mici, mint akármelyik más újabb francia bohózat termék és a hírhedségét ez a darab a fővárosi bemutató idején csak azzal érdemelte ki, hogy a mi színházi repertoárunkban eddig ismeretlen zsáner volt az Osztrigás Mici-féle borsos bohózat. Ismert francia recipére van megírva ez a darab is. Kikapós idősebb férj, kellemetlenségeket okozó kokott, a szép nemért hevülő öreg katona és a már ismert millió szerepelnek az Osztrigás Miciben épp úgy, mint akárcsak a Loutban, vagy akármelyik más újabb sütetű francia bohózatban.

Ha maga a darab nem is volna olyan mulattató, mint amilyen valójában, még akkor is érdemes volt elővenni a két kiváló vendégművész kedvéért is.

Tíz más darabon nem kacag annyit az ember, mint ezen a pompás bohózatban, melyben egymást kergetik a kacagatónál kacagatóbb helyzetek, egy pernyi pihenést sem engedve a nevető idegeknek. A közönség helyenként olyan kacagásban tört ki, hogy a színpadon szüneteket kellett tartani, míg elült a tomboló kacaj.

A frenetikus hatás szerzői első sorban Tapolczay, Vendrey és Novák Irén voltak. Nehéz megállapítani, hogy hármuk közül kinek van nagyobb része a mai siker elidézésében.

Tapolczay Petyponje egyike a legfenomenálisabb alakításoknak, amit komikus szerepben produkálni lehet. Minden helyzethez meg volt a legstilszerűbb mimikája, gesztusa és beszédje.

Nem volt egy szava sem, melynek nyomán homéri kacagás ne verte volna fel a nézőt. Ugyanilyen hatást ért el Vendrey az ő utolérhetetlen természetességével, bájos egyéniségének varázsával, azzal az őszerejű komikummal, melyet hiába keresnénk bármelyik más magyar művészünkönél.

Novák Irén excellált Osztrigás Mici szerepében. Kokott volt, de nem közönséges, hanem mindig óvatosan megőrizve azt a határt, melyből könnyen áttévedhetni a közönséges utcai tónusba. Végtelen bájosan adta elő a dalt a kisbőgréről és egész estén át siker járt szereplése nyomán. *Benkónének* is nagy sikert hozott a mai est és a sok tapsból épp úgy kivette részét, mint az előbb említett főszereplők. Jó estéje volt *Polgárnak*, sikerrel szerepelt *Faludy*, *Ditrói*, *Mártonfi*, *Várnay* és *Kun Irén*. A gondos rendezés is hozzájárult a nagy sikerhez, melyet óriási közönség tetszése hozott meg az Osztrigás Micinek. H. G.

* Osztrigás Mici másodszor. A francia bohózatirodalom egyik legszemélyesebb, legkacagatóbb termékét, az Osztrigás Micit ma mutat-

ták be. Holnap, pénteken másodszor játsszák az Osztrigás Micit. A főszerepeket ezúttal is Tapolczay Dezső és Vendrey Ferenc, a színház vendégművészei játsszák.

* Góthék Aradon. A Vigszínház kiváló művészei, Góth Sándor és Góthné-Kertész Ella első fellépése szombaton Bernstein szenzációs drámájában, a Tolvaj-ban lesz. Góth és felesége ebben a darabban páratlanul nagy sikert arattak a Vigszínházban és sokáig műsoron tartották a darabot. Vasárnap Visszatérés Jeruzsálembe, hétfőn pedig a Király-ban játszanak. Góthék fellépése iránt óriási az érdeklődés. Jegyek a három előadásra a téli színház pénztáránál válthatók.

* Jeane d'Arc élete és halála. A francia történet egyik legérdekesebb és bámulatos cselekedeteivel egyedül álló alakja az orleansi szűz, Jeane d'Arc. Az *Uránia* színház fenomenális mozgófényképekben mutatja be az immár szentté avatott orleansi szűz bámulatra méltó életét és halálát. Látjuk az egyszerű parasztlányka látomásait, aki isteni küldetést érezve magában VII. Károly francia király elé járul és ennek kezéből átveszi a francia hadak feletti parancsnokságot. Nyomon kísérjük nagyszerű fegyvertényeit, győzelmeit. VII. Károly megkoronáztatását, Jeane d'Arc fogságba jutását és végül vértanu halálát, amint a rueni vásártéren máglyán megégetik. A nagyszerű történelmi látványosság a mozgófényképesség valószínű csodája, mely a közönséget bámulatra fogja ragadni. 791

Elzúllott magyar mágnás.

Festetich Andor gróf fogságban.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 8.

Egy elzúllott magyar mágnás letartóztatásáról érkezett most hír *Osztendéből*. A jelentés szerint az osztendei rendőrség letartóztatta Festetich Andor grófot a braunschweigi hatóságok megkeresése alapján.

Festetich Andor grófot tudvalevőleg nemrégén Párisból kiutasították, mint alkalmatlan idegent. Ott csunya kártyaafférekbe keveredett, hamis játékosság bizonyult rá és ezért vált szükségessé a kitiltása.

Párisból Braunschweigba ment a gróf. Ott egy szállóban tudvalevőleg ellopták egy hercegnő nagyértékű ékszereit. Ugyanabban a szállóban lakott a gróf is, akit szintén meggyanúsítottak. Ő a legnagyobb fölháborodással utasította el a vádat magától.

— Festetich Taszilló főasztalnokmester rokona nem fog ékszerszert lopni, — mondta büszkén.

A braunschweigi rendőrség azonban mégis őrizet alá vette. Az osztrák-magyar követség valami misztifikáció útján beavatkozott az ügybe, mert a követséget is megtévesztették. Ugy adtak jelentést a grófról, mintha csak ugyan rokona volna a főasztalnokmesternek. A követség közbelépésére szabadon engedték Festetich grófot, aki egyenesen Osztendébe ment és ott szélhámoskodott. Magyar és osztrák urakat pumpolt meg különböző ígéretetek segítségével. Később a braunschweigi rendőrség megtudta, hogy a gróf nem rokona a főasztalnokmesternek s táviratozott Osztendébe, hogy tartóztassák le, ami meg is történt. Osztendéből táviratoztak a magyarországi rokonnak, akik azonban már mit se akarnak tudni a zúllott mágnásról. Az apja, aki Wiesbadenben van, hajlandó az elloptott ékszerek árát megtéríteni, de az eljárást tovább folytatják ellene. A most letartóztatott mágnás már rengeteg sok pénzébe van az atyjának. Magyarországból azért küldte ki az atyja külföldre, hogy itteni könnyelmű cselekedetei feledésbe menjenek. A fiu azonban külföldön sem javult meg és most a börtönbe juttatta nyughatatlan vére.

Éjjeli látogatás egy asszonynál.

Az aradi járásbíró ítélete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 8

Pikáns nőtartási pörben döntött ma az aradi járásbíró. Az ítélet, amelylyel a bíróság a nőtartást igénylő asszonyt elutasította keresetével, többféle szempontból érdekes. Kimondja, hogy az az asszony, aki az éjjeli órákban férje távollétében idegen férfi látogatását fogadja, elveszti a jogot arra, hogy különváltan élő férje ellenében nőtartást igényelhesse. A per előzményei ezek:

Egy aradi vasati kalauz felesége — aki férjétől különváltan él — ideiglenes nőtartási keresetet indított férje ellen, akit havi 100 korona tartásdíjban kért elmarasztaltatni. A férj a per során azzal érvelt, hogy az asszony érdemlenné vált a nőtartásra, mert erkölcstelen életet él, barátja van, akit az éjjeli órákban is szokott fogadni. Ennek igazolására kérte T. H. aradi lakós tisztviselőt kihallgattatni, mint aki olyan szokatlan időkben szokott feleségénél vizitálni, ami egy jóerkölcsű asszony feslettségére enged következtetni. Kérte azonkívül felesége eselédjét is kihallgattatni, aki igazolhatja ezeket a társadalmi törvénybe ütköző látogatásokat és intim együttléseket.

A bíróság helyt adott a férj bizonyítás iránti kérelmének és elrendelte a tanúk kihallgatását. Ez a bizonyítás azonban önagsága, a felperes hátrányára sült el, amennyiben kiderültek a következők:

1. Önagsága — még pedig nem is egy ízben — az éjjeli órákban fogadta T. H. urat, aki ezeket a látogatásokat nem is tagadta, de lovagi szavára fogadta, hogy ezek a vizitek a szokásos látogatások mértékét soha túl nem lépték és az azokhoz fűzhető esetleges gyanúsítások alaptalanok.

2. A cseléd vallotta, hogy amikor önagsága egy éves kis leánya elaludt, ő is feleslegessé vált, amennyiben a nagysága a további szolgálattétel alól ilyenkor mindég felmentette és T. H. urral egyedül maradt.

A bíróság ezeket az adatokat elégnék tartotta arra, hogy a keresettel fellépő asszonyt elutasítsa. A bíróság — mint az indokolás mondja — a körülményekből bizonyítva látja, hogy a felperes asszony és T. H. között szorosabb viszony állott fenn és mivel a felperes nő nem tudta okát adni, hogy miért kellett az illető urnak nála a késő éjjeli órákig maradni, ez a házastársai kötelesség oly nagyfokú megsértésének tekintendő, hogy férjes nő, különélés esetén is, ideiglenes tartásdíjra jogos igényt nem tarthat.

SPORT.

+ Az „Atletikai Klub” délmagyarországi bajnoki atletikai viadala. Vasárnap délután rendezte ez évi bajnoki atl. viadalát az Aradi Atletikai Klub, melyen előreláthatólag Délmagyarország legjelesebb atlétáit látja versenyben közönségünk. A változatos program, a versenybíró és rendezőség összeállítása nyújt garanciát arra, hogy egy kifogástalan rendezésű, gyors lefolyású verseny fogja gyönyörködtetni a közönséget. A klub elnöksége a verseny látogatottsága érdekében a belépő díjakat a következőképpen állapította meg: Páholy 4 korona, tribün ülőhely 60 fillér, állóhely 40 fillér, diákjegy 20 fillér. Jegyek a verseny színhelyén vasárnap délután 3 órakor a sporttelepen (Török Gábor-utca) válthatók.

HIREK.

A bíró titkos minősítése.

Kártérítési pör egy törvényszéki elnök ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 8

Fölöttébb érdekes kártérítési pört indított Gál Lajos dr. szabadkai kir. járásbíró Fornszek Béla sátoralja-ujhelyi törvényszéki elnök ellen. Amikor Gál Lajos dr. még sátoralja-ujhelyi törvényszéki bíró volt, ügyészi állásért pályázott, de az állást nem kapta meg, állítólag azért, mert Fornszek a személyi táblázatban nem megfelelőnek minősítette a folyamodót. Erre a titkos minősítésre alapítja Gál bíró a kártérítési igényét. Keresetében, melyet ügyvédje, Pleszkovics Lukács dr. adott be, azt vitatja a felperes járásbíró, hogy a titkos minősítési rendeletnek nincs törvényes alapja, tehát jogbitorlás. Kéri tehát a bíróságot, hogy az elnököt, mint alperest az elvesztett ügyészi pótlékban, mint kártérítésben marasztalja el. A második jogalap, amelyre a kereset hivatkozik az, hogy Fornszek elnök még a titkos rendelet intencióival is szembehelyezkedett és Gál bíró minősítő jegyeit önkényesen lejobb szálította, aminek bizonyítására fölhozza a bíró, hogy amikor a minősítésért az igazságügy-miniszternél panaszt tett, az elnök a miniszter utasítására a minősítő jegyet ki is javította. Gál bírónak az a fősérleme, hogy önhibáján kívül, az elnök ténykedése folytán elesett az alügyészi állástól, amelyet a rossz minősítés miatt nem nyerhetett el.

Gál bíró a keresetet magának Fornszek elnöknek küldte be, aki kénytelen volt a törvény szerint a keresetet bíróküldés végett az igazságügyminiszterhez fölterjeszteni. A miniszter az érdekes pör vitelére a kassai királyi törvényszéket delegálta. A kassai törvényszék a keresetet elutasította azzal, hogy az elnök is bíró és az ellene indított kártérítési kereset csak úgy bírálható el, ha előbb az elnök fegyelmi bírósága dönt a kártérítés kérdésében. Ezt a végzést Gál bíró most megapellálta a kassai kir. ítélőtáblához. A fölfolyamodás különösen arra kéri a táblát, utasítsa a törvényszéket, hogy az 1896. évi IV. t.-c. alapján bírálja fölül a titkos minősítési rendeletet és érdemben mondja ki annak törvénytelenségét.

Nagyjelentőségű lesz ebben az ügyben a tábla döntése, mert ha helybenhagyja a törvényszék elutasító végzését, ezzel törvényesnek ismeri el a minősítési rendeletet, holott erről a rendeletről már két igazságügyminiszter, Polonyi és Günther nyíltan kimondták az országgyűlésen, hogy törvénytelen és eme rendelet eltörlése érdekében az ország összes bírói állást foglaltak. Az országos bírói egyesület megalkotásának éppen az volt egyik főcélja, hogy eltöröltessék ezt a rendeletet, amely befolyásolhatja a bírói függetlenséget.

— Helybeli előfizetőink figyelmébe! Tisztelettel föl hívjuk mindazon helybeli előfizetőinket, akik a lapot pontosan nem kapják, hogy ezt akár levélben, akár telefonon közöljék az Aradi Közlöny kiadóhivatalával (Telefon 151.) A lapkihordók között némely változás van, amennyiben néhány új lapkihordót alkalmazott a kiadóhivatal s ezeknek még nincs kellő jártasságuk ezen a téren. Ezért az előfizetők szíves türelmét és elnézését kérjük. Egyben tudomásul adjuk a lap olvasóinak, hogy

az Aradi Közlöny helybeli előfizetésének díja havonta két korona. Aki nek ennél olcsóbban kínálnak lapot, az ne fogadja el, mert az illető, aki ezt felajánlja, lopott példányt árusít.

— A balatoni vasut megnyitása. Budapesti tudósítónk jelenti: Sztterényi József államtitkár ma reggel több főispán és képviselő kíséretében a balatoni vasut megnyitására utazott. A balatoni vasut mai megnyitásán az államtitkár kivül — aki a kereskedelemügyi miniszterium képviselőjében jelent meg, — képviselve volt a magyar államvasutak igazgatósága. Ott voltak továbbá: Széchenyi Viktor gróf Fejérmegye, Batthyány Pál gróf Zalamegye főispánja, számos képviselő és hírlapíró.

— Az autobus. Ma délután tartotta meg ülését az autobus felügyelő-bizottsága. Szathmári Károly üzemigazgató bemutatta a június havi számadásokat és forgalmi adatokat. Az ülésen, mely bizalmas jellegű volt, tárgyalták a Westinghouse-társaságnak a gépkocsik javítására vonatkozó ajánlatát is. A társaság képviselője, Dicker igazgató kijelentette, hogy az ajánlati ából hajlandó negyven százalékot engedni. A bizottság ezt tudomásul vette, de határozatot nem hozott, mert a gárázs kérdésében még a belügyminiszter nem döntött. Az üzemigazgató jelentéséből annyit tudunk meg, hogy a múlt havi forgalom mellett a napi átlagos bevétel 350—360 korona között váltakozott s ezzel szemben 319 korona napkiadás van. A jövő hónapban kezdi meg a vaggongyár a karosszelek javítását. Az imperiálokat a közönség oly nagy mértékben veszi igénybe, hogy ezek megerősítése vált szükségessé. Ezt elrendelte a bizottság.

— A hegyaljai szőlők veszedelme. Gazdakörökben olyan hírek keltek szárnyra, mintha a hegyaljai szőlők a peronoszpóra miatt veszedelemben volnának. A hegyaljai szőlőbirtokosoknál érdeklődtünk ez iránt s olyan fölvilágosítást kaptunk, hogy a peronoszpóra néhány nappal ezelőtt tényleg föllépett a szőlők között, de csak kis mértékben és a gyors permetezés következtében a veszély hamarosan elhárul.

— Halálozások. Lovag Zietkovszky Gyula mérnök, aki az aradi máv. osztálymérnökségnél 18 éve áll szolgálatban, e hónap 7-én Badenben meghalt. A 65 éves mérnök, akinek magyar honosítási ügye most volt folyamatban, néhány hét előtt utazott Badenbe megrongált egészségének helyreállítása végett s ott meghalt. A mérnöknek asztmatikus rohamai voltak és ez okozta halálát. Felesége még tegnap Badenbe utazott. Értesülésünk szerint Bécsben fogják eltemetni, ahol Zietkovszkynak több rokona van.

Nuber Károly aradi máv. felügyelő tegnap meghalt 60 éves korában. E hó 9-én d. u. 5 órakor temetik a Fábán utca 6. számú gyászházból.

— Művészházasság. A szombathelyi szintársulat volt tagja, Sági Sári, lelépett a szinpadról, hogy a házasság boldog révébe vonuljon. Lenkei Lajos pécsi lapszerkesztő, a Ferenc József-rend lovagja, folyó hó 12-én vezeti ot-tárhoz a tehetséges művésznőt.

— Egy amerikai elnök elcsapása. New-Yorkból táviratozzák: Kolumbia fővárosába forradalmi csapatok törtek be, amelyek a köztársaság elnökét elkergették és helyébe új elnököt kiáltottak ki. A lázadók sok embert megöltek.

— Hogyan utazik a cár? Légmentesen elzárva, a legnagyobb félelem között és folytonos csendőri őrizet mellett. Mint Poltavából táviratozzák, a cár ma utazott el onnét. Három udvari különvonat indult el egymásután, hogy senki se tudja, melyiken utazik a cár. Az egész utvonalat, a sin mellett végig, feltűzött szuronyu katonák őrizték, akik a pályatestnek hátra fordulva állottak őrt.

— Meghívó. Az aradi autonom orthodox izraelita hitközség július hó 11-én délután 6 órakor a hitközségi templomi lakáson alakuló közgyűlést tart, melyre tekintettel az ügy fontosságára okvetlen való megjelenésre kéri az elnökség a tagokat.

— Megszökött, hogy színésznő lehessen. Egy feltűnően szép kaposvári leány, K. J. kisasszony régen ápolgatott a lelkében egy álmot: színésznő akart lenni. Többször kérte a züleit, hogy engedjék színésznőnek, illetőleg irassák be valamelyik pesti színiiskolába. A szülők halani sem akartak erről és fokozott figyelemmel vigyáztak nyugtalan leányukra. A múlt évben K. J. pár hétre elutazott Nagykanizsára egyik ottani rokonuk látogatására. A szülők távollétében kevesebb volt az ellenőrzés és a szép kaposvári leány, hajlamai után indulva, ismeretiséget, majd barátságot kötött egy ottani gazdag agglégénnyel, akivel közölte, hogy színésznő szeretne lenni. Visszatérve Kaposvárra, tovább ábrándozott a jövődő dicsőségről, amelyhez most már sokkal közelebb érezte magát. És elhatározta, hogy megszökök hazulról és elindul a dicsőség után. Alkalmatlan pillanatban levelet irt kanizsai barátjának, pénzt kért tőle és miután ez megérkezett, titokban összezsomagolta holmiját és egy asszonybarátnője társaságában néhány nappal ezelőtt megszökött hazulról. Dombóváron találkozott a nagykanizsai pártfogóval és hármásban utaztak Budapestre, ahol talán mint új szinpadi csillag fog rövidesen szerepelni a szép kis kaposvári leány.

— Meghalt a versenypályán. Zágrábból táviratozzák: A zágrábi „Sokol” ifjusági sportegyesület a múlt héten kirándult Goszpicra s az ottani versenypályán különféle sportmutatványokkal gyönyörködtette a közönséget. A versenyfutásban tizenhatan vettek részt, köztük egy Milkovics Jerkó nevű, most érettségizett fiatalember, aki a cél előtt összeesett s pár pere mulva meghalt. Szívszélhűdés ölte meg.

— Joghallgató — csépléshez ajánlkozik. Évekkel ezelőtt a hiábavaló álláskeresésbe belekeseredett technikus heteken keresztül hirdette, hogy dajkának ajánlkozik. Most egy ungvári lapban a következő apróhirdetés jelent meg:

Joghallgató, négy diplomás állami iskolai igazgató-tanító, jónévű író, — hogy az egyetemi tanulmányaihoz szükséges tandíját megszerezhesse, ezuton kér foglalkozást ügyvédi irodában, pénzügyintézetnél, lapvállalatnál — vagy cséplési munkálatoknál, júliusra és augusztusra. — Nevelőnek is elmegy. Címe a kiadóban.

— Elfogott nemzetközi betörő. Kaposvárról jelentik: Ma itt több nyilvános helyen megjelent egy elegánsan öltözködött férfi, aki mindenütt feltűnően költekezett. A rendőrségnek gyanus volt és igazolásra szólította föl. A ruhái között grófi címert és Z. K. monogramos darabokat találtak. Megállapították, hogy Horváth Rudolfnak hívják, nemzetközi betörő, aki a napokban Siófokon Zichy Kázmér gróftól fosztotta. Siófokra szállították.

— Két öngyilkosság. Ráczy György gyoroki gazdálkodó ma reggel a lakásán az ajtókilincsele nadrágszíjjával felakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt. Tettének okát nem tudják. — Pakurár György magyarádi napszámos gyógyíthatlan betegsége miatt ma felakasztotta magát és meghalt.

— **Megtámadott kirándulók.** Budapestről írják ezt a különös kalandot: H. Ede dr., F. Imre dr. fővárosi ügyvédek és S. Zsigmond, S. Béla fővárosi ékszerészek néhány nap előtt — estjé tíz óra felé — hazafelé tartottak a Hűvösvölgyből. A koromsötét hűvösvölgyi erdőn mentek keresztül, amikor a H. Ede dr.-ral elől haladó S. Béla hirtelen oldalt mutatott:

— Ott áll valaki!

Lámpáról persze az egész környéken szó sincs, nem lehetett tehát meglátni, hogy kicsoda kicsoda a homályos alak.

— Hadd álljon! — mondta az ügyvéd és tovább mentek. Alig haladtak azonban pár lépést, amikor hátulról valaki elkiáltotta magát:

— Jaj, fejbeütöttek!

Visszasiettek s látták, hogy F. Imre dr. a földön hentereg jajgatva, a másik barátjuk pedig a botjával ver egy menekülő, sötét alakot. A két hátuljövőt ugyanis ugyanaz az alak, akire S. Béla figyelmeztette H. Ede dr-t, megtámadta. A koromsötétben csak annyit láthatott meg, hogy valami katonaféle lehet. Sietve fölszigetelték a földön nyoszörgő F. Imre dr-t és közrefogva elindultak, hogy minél előbb kimeneküljenek a veszedelmes erdőből. Vagy ötven lépést tehettek, amikor a sűrűből hirtelen előjök toppant két alak:

— Alljanak meg!

Megállottak. A társaságon nagy rémület vett erőt. Egy-két másodpercig dermedten várták, hogy mi lesz, mert haramiákra gondolt mindegyik. Egynek azonban jó ötlete támadt, gyufát gyújtott. Két esendőr állt előttük.

— Mit akarnak tőlünk? — kérdezte H. Ede dr.

— Önök közül valaki megütött engem az előbb, mondta az egyik esendőr, melyik az?

Erre már dühösség váltotta föl a társaság félelmét. Mind a négy eikeseredett haraggal egyszerre támadt neki a két esendőrnek:

— Hát maguk voltak a támadók! Maguk ólálkodnak itt az erdőben, hogy orvul megtámadjanak békés polgárokat, maguk magyar királyi esendőrök? Pfuj! Szégyeljük magukat, hogy ki nem sül a szemük...

A nagy lármára odacsődült a környék viláinak nepe s körülfogta a két remegő esendőrt. Előkerült Major István fővárosi erdőőr is, aki jegyzőkönyvet vett föl a botrányos esetről, melynek természetesen folytatása is lesz. A két esendőr: Szerző Gábor őrsvezető és Nagy Mihály esendőr. Mind a kettő a hidegkúti esendőrőrsből való.

— **Építészből — színész.** A Király Színház szerződtette Sas Zsigmond volt győri építészt. Sasnak gyönyörű tenor hangja van és neve zenei körökben már régen ismert. Beöthy László Sas 3 évre szerződtette, fokozatosan emelkedő havi 800 korona kezdőfizetéssel. Első fellépte csak november végén lesz, mivel Sas addig Schmedes világhírű mesterénél, Iffertnél tanul Drezdában.

— **Vádak egy kórház ellen.** A nagyváradi járványkórházban különös állapotok uralkodnak. Fried Ferenc bizottsági tag erről értékes adatokkal szolgált a város hatóságának. Fried adatai teljesen megbízhatóak. Előkelő vidéki ur-asszony, aki szomorú kénytelenségből beteg gyermeke mellett heteket töltött a kórházban, személyesen is, írásban is közölte vele súlyos panaszát, mely ugyancsak furesán világítja meg azt a rendszert, ami egy nagyfontosságú intézmény kezelésénél divatozik. A vádak ezek: 1. Az ápolónőnek alkalmazott asszonyok nem értenek az ápoláshoz. A hőmérőt nem ismerik. Az ápolónőkkel egyébként mosatnak, vasaltatnak, fát és szenet hordatnak. Az sem ritkaság, hogy az ápolónő a beteg gyermeket megveri. 2. Az ápolónők valamennyi osztályból egy és ugyanazon időben, közös konyhába mennek ételért, miáltal könnyen megeshetik, hogy a betegséget egyik osztályból a másikba hurcolják. 3. Az orvos rendszerint csak délután, sőt délután jelenik meg a kórházban s így az ottlévő, jórésben súlyosabb betegek 24 órán át tudatlan ápolónőkre bízva, orvosi felügyelet nélkül vannak. Az orvos által rendelt orvosságot pedig többnyire csak estefelé kapják. 4. A beteg gyermekeket, ha nem akarják az orvosságot bevenni, azzal ijesztgetik, hogy beviszik a halottas kamrába, aminek a gyermek lelkére való rémes hatását különösen festeni felesleges volna.

— **Letartóztatott postásikkasztó.** Napokkal ezelőtt a Nagykanizsa melletti somogykéz helyi postán sikkasztásnak jöttek a nyomára. Mindjárt a vizsgálat megindultakor a postamesternő férje: Dörner István, megszökött. Ezáltal kétségtelenné lett, hogy az eltűnt 4000 korona az ő kezén sikkadt el. Feljelentést azonban nem adtak be ellene, mert Hunyadi gróf, a posta voltaképeni főnöke megtérítette az összeget. Most azonban, hogy újabb hiányoknak jöttek a nyomára, feljelentés folytán körözölevelet bocsátottak ki ellene és Fiumében akkor fogták el, midőn hajóra akart szállni. Dörner nem tagadta bűnét.

— **Robbanás egy patikában.** A gyomai Náday-féle patikában nemrég világítási és egyéb célokra egy benzin-gázfejlesztő kazánt állítottak be. A kazán gázcsapját tegnap véletlenül nyitva felejtettek, úgy, hogy a kazánkamrát a csapon kiömlő gáz teljesen megtöltötte. Náday, a gyógyszer-tulajdonosa este mielőtt feküdni tért, megakart győződni arról, hogy a kazán csapja el van-e rendesen zárva és ezért egy gyufával bement a kamrába. Alig lépett azonban egyet, a következő pillanatban az égő gyufától a gáz felrobbant. A robbanás következtében Náday gyógyszerész oly erős égési sebeket szenvedett, hogy azonnal orvosi kezelés alá kellett venni. A robbanás következtében keletkezett tüzet pedig csak nagy sokára lehetett eloltani.

— **A szudáni magyar mérnök.** Szabadkáról írják: Seereiner Alfonznál, a szabadkai gázgyár igazgató-mérnökénél a minap megjelent egy ember, a ki Adorján Mór magyar mérnöknek mondta magát. Elpanaszolta, hogy Szudánban virágzó gyára volt, amely azonban egy bennszülött zavargás alkalmával, amelyet az angolok rendeztek, elpusztult. Ekkor feleségével és kis fiával együtt Konstantinápolyba került, ahol legutóbb az új-törökök ellen támadt lázadás alkalmával feleségét agyonlőtték s ő maga is megsebesült a karján. Különböző okmányokat is mutatott föl, amelyek állításait látszólag igazolták s mivel a beszélgetés folyamán az igazgató meggyőződött arról, hogy az idegennek alapos mérnöki ismerete is van, nemcsak nagyobb pénzüsséggel segítette őt, de megígérte azt is, hogy fiát elhelyezi a gyermekmenedékhelyen. A gyermekmenedékhely gondnokságánál azonban az idegen csakhamar ellenmondásokba keveredett s mialatt rendőrt küldtek, nyomtalanul eltűnt. Kiderült különben, hogy nincs is gyermeke. Valószínű, hogy az illető egy nemzetközi szélbáros, aki talán lopta a nála lévő okmányokat.

— **A júliusi közgyűlés folytatódásos sorrendje:** A tanács előterjeszti, hogy a mezőhegyesi áll. ménesbirtok intézősége, Molnár József, Pintye Miklós, Almási János, Knéffel Károly és fia cég, Wolff Ádám, Murza Lenhardt, öz. Jung Ferencné, Frank Ferenc, Zimmer Ádám, Hirschfeld Márkusz, Herczfelder Gyuláné és az aradi reform. egyház által emelt új épületek bérjövendelmére a községi adómentesség megadásáék. A tanács előterjesztése Ékes Józsefné községi adómentesség iránti kérvénye tárgyában. A városi tanács betérjeszti ifj. Kristyó János bérlet meghosszabbítás iránti kérelmét s ezzel kapcsolatban Kása Ferenc és társainak ezen ingatlan bérletére vonatkozólag tett ajánlatát és parcellázás iránti javaslatát. A városi tanács betérjeszti Mülek Lajos dr. indítványát az élelmi cikkeknek előállított drágaság csökkentése tárgyában. A városi tanács betérjeszti a Csalán-utca feltöltése és kövezése tárgyában megtartott árlejtés jegyzőkönyvét. Olaszi Gábor kérvénye Aurél fia részére Arad szab. kir. város honvéd hadapród iskolai alapítványának adományozása iránt.

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma l üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál.**

TARKASÁGOK.

(A sipogó bácsi.) Az a pályaudvar, amelyről itt szó van, kicsiny, vidéki állomás. Mikor beáll az est s a köröskörül fekvő magas hegyekről leárad az őszi hideg, meggyújtják a színes lámpásokat, egyszerre megbontja a mély csöndet az állomás jelző-esöngetyűjének egyhangú berregése.

Ilyen állomásokon mindig akad egy fiatal özvegy, aki kicsiny leánykáját kézen vezetve, föl s alá sétál. Az állomásfőnök hátra tett kezekkel áll egy helyen, fölnezi a hegyekre, a pályára s aztán nagyon komolyan indul el ő is egyhangú sétájára.

A fiatal özvegy most bátorságot merít, odalép a főnök urhoz s így szól:

— Bocsánatot kérek, mikor indul a vonat Budapestre?

A főnök előveszi óráját s így szól:

— Nyolc óra negyven.

Mindenki kellemetlen érzéssel néz erre a főnőkre. Széles mellű, vastag nyakú ember és senki sem hinné, hogy ebből a vastag emberből csak ilyen cérnaszálhang tud kiszakadni. Mert ez a főnök ur sipog, kegyetlen, kellemetlen hangon, mint a csirke.

Az özvegyasszony megköszöni a felvilágosítást s tovább megy. Föl s alá sétál a kis leánygyal néhány percig. Akkor megint odámennek a főnök urhoz és így szólnak:

— Kérem szépen, mikor indul a vonat Budapestre?

A főnök hirtelen előrenyújtja a nyakát, mintha furcsállaná a dolgot, de aztán természetes, sipogó hangon így szól:

— Mondtam... Nyolc óra negyven perckor...

— Köszönjük szépen, mondták ők ketten és tovább mennek.

Az esti hangulat eközben egyre mélyebbé válik a perronon s még csak egy lokomotív füttye sem töri meg. Így mulik el további tíz perc.

A kis özvegy és a négy éves leányka egyszerre megállanak, körülnéznek és — az ember nem hinné — már megint ott vannak a főnök ur előtt. Illedelmes, szerény, szinte alázatos hangon szólnak:

— Kérem, főnök ur, mikor megy a vonat Budapestre?

Egy perc szünet. Az állomásfőnök kihuzza magát, a sapkáját megigazítja s olyan dühös, morgó hangon, ahogy egy szegény, sipogó embertől kitelik, így szól:

— Mondtam már... Nyolc óra negyven... Minek kérdezik olyan sokszor... Mit akarnak?

Ők ketten pedig összenéznek, nevetnek, kacagnak, a kis leányka rikoltoz örömeiben és így szól:

— Még egyszer bácsi, még egyszer...

Mikor a vonat megérkezett és beszálltunk, a fiatal özvegy így szól:

— Restellem a dolgot, de ennek a gyereknek olyan nagy mulatságot szerzett az a sipogó.

Aztán megcsókolta a kicsikét, aki a maga részéről, így szól:

— Olyan szépen tudott csipogni az a bácsi, mint egy csirke.

(A póruljárt vadász.) Alaposan megjárta egy vadász a megyében. Egyik ismert nevű földesurat már módfelett bosszantotta, hogy vadászterületén mindinkább garázda módon viselkednek a vadászok. Nem egyszer cserkészgetett is, hogy hátha tetten éri valamelyiket. A napokban össze talákozott egy parasztemberrel, akinek éppen nem volt valami jó hírve a faluban. A paraszt vezette a lovát és vállán puska lógott. Mikor a földbirtokost meglátta, nagy zavarba jött és olakart sietni.

AZ ARADI KOZLONY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

— Várjon csak, barátom, — kiáltott rá a földbirtokos — mit keres maga itt az én területemem?

— Semmit, nagyságos uram, éppen semmit!

— Ugy? És miért van a vállán a puska?

A paraszt egy pillanat alatt megtalálta a választ.

— A puska? Beteg a lovam és agyon akarom löni!

— Ne mondja — szolt a földbirtokos — agyon akarja löni? De az magának, mint gazdának, természetesen rosszul esik és nem nagyon akarózik a lóra löni, mi?

— Hát bizony!...

— No, hát majd én segítek rajta! — felelt a földbirtokos, aztán célzott és a ló élettelenül rogyott össze.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az eső. Most, amikor állandóan szép időre volna szükség, hogy az aratás akadálytalanul teljesíthető legyen, megnyitak újból az ég csatornáit és az eső e pillanatban meg nem állapítható károkat okoz, mert már felesleges. A rendellenes időjárás ismételt katasztrófával fenyegeti az országot. Már eddig is 7 millió méterhátszával kevesebbre becsülik az idei buzatermést a tavalyinál, a sok csapadék ezt a különbözetet alighanem még növelni fogja. A tőzsdének persze jól jön a rossz idő, mert így indokolt, hogy a gabonákkal folytatólag felfelé menjen. A gazdák pedig aggódva vizsgálják az égboltozatot, vajjon mikor vonulnak el már az eső felhők. Felette kívánatos lenne, hogy végre-valahára megfelelő időt kapjunk, hogy a természetesnek ne rosszabbodjanak, ha már azok javulását nem remélhetjük.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 8.

Amerika $\frac{1}{2}$ -al magasabb. Kevés üzlet, tartott árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1909. júliusra	7.83—7.84	7.74—7.75
Tengeri 1910. májusra	7.04—7.05	7.00—7.01
Buza 1909. októberre	13.83—13.84	13.76—13.77
Buza 1910. áprílisa	14.17—14.18	14.10—14.11
Rosoktóberre ...	10.10—10.11	10.01—10.02
Zab októberre ...	7.74—7.75	7.70—7.71

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ...	698.50
Magyar hitelrészvény ...	752.25

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1909. július hó 9-én:

Tapolczai Dezső és Vendrei Ferenc fellépésével:

Osztrigás Mici.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Feydeau. Fordította: Béla I.

S Z E M É L Y E K:

Petypon	Tapolczai D.	Varlin, ügynök Mártonfi R.
Gabriella, neje	Benkőné.	Chanteau abbé Várnay Jenő.
Báró Petypon	Vendrei F.	De Valmonté Foltinusné E.
Clémentine	Harmath J.	Valmonté fia Faludy K.
Cori non	Delly Lajos.	Vidauban Ladiszlay J.
Osztrigás Mici	Novák Irén.	Vidaubanné Kun Irén.
Montgikurt	Polgar S.	Etienne Leóvey Léo.
Maroller	Ditrői Mór.	Utcasépő Kulcsár L.

Kezdete 8 órakor

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simenyl-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Új műsor. Új műsor.

Műsor 1909. július 9-én, péntek:

1. Lili néni. Bohózat. — 2. A hűtelen. Dráma. — 3. Bivalyverseny Madeirában. Látványos. — 4. Aki fél a hallucinációtól. Bohózat. — 5. Az elvárszolt anyós. Kacagató. — Nagy bikavadász Szevillában. Látványosság. — 7. Tizenhárom vannak az asztalnál. Bohózat. — 8. Jeane d'Arc az orléansi szűz élete és halála.

Előadások este fél 7 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni

Az előadások alatt a cs. és kir. 83. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

A Délmagyarországi Hiteltudósító című pénzügyi, kereskedelmi és ipari heti szaklap a mai nappal megszűnt. Előre felvett előfizetési díjak a kiadóhivatalban felvehetők.

Arad, 1909. július 8.

2607

Délmagyarországi Hiteltudósító kiadóhivatala.

Figyelmeztetés.

Ezton figyelmeztetek mindenkit, hogy nőm, Abfalder Jánosné részére senki hitelben az én nevemre semmit se adjon, mert azt nem fizetem ki, mivel külön váltunk.

2598

Ujszentanna, 1909. július 6.

Abfalder János

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. érekeporsó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Nuber Károlyné szül. Rácz Mariska, saját, ugy leánya Korbuly Kristófné szül. Nuber Terka, veje Korbuly Kristóf, unokái Margit, Miklós és Terike, valamint az alólírottak nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja a forrón szeretett és felejtethetetlen jó férj, illetve édesapa, após, nagyapa, testvér, sógor és rokon

Nuber Károly,

máv. felügyelőnek,

folyó évi július hó 7-én, délután 2 órakor, életének 60-ik és boldog házasságuk 31-ik évében történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai július hó 9-én, délután 5 órakor fognak Fábian-utca 6. számú házban a római katolikus szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra tételni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért július hó 12-én délelőtt 9 órakor fog a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

ÁLDÁS EMLÉKÉRE! BÉKE HAMVAIRA!

Arad, 1909. július hó 7-én. 2599

Czesznák Andrásné szül. Nuber Anna, Klaudi Lipóté szül. Nuber Róza, Vanek Henriké szül. Nuber Emma, testvérei, Czesznák András, Klaudi Lipót, Vanek Henrik, Racz József és neje, Széll Antalné szül. Racz Matild, Széll Antal, sógor és sógorú.

Naponta többször frissen pörkölt kávé

fűszer és illatszer KÁROS SZAGÁTÓL mentesen

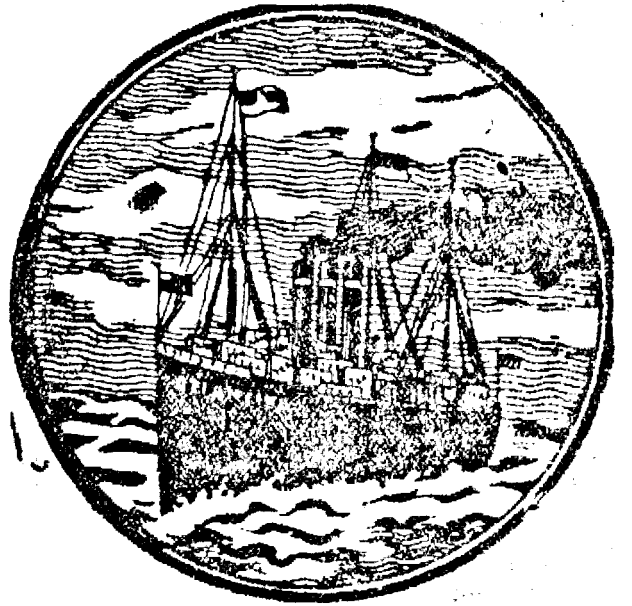
Csakis az

Atlantika

kávé és tea behozatalnál kapható.

421

Villanyüzemű kávépörkölőnk működésben látható a kirakatban.

Arad, Andrassy-tér 20 Fischer Eliz-palota. Városi és megyei telefon 609.

Szivarka hüvelyek nagy választékban.

Földbirtokra

előnyös kölcsönt kieszközöl elsőrangú fővárosi pénzügyintézetnél, Krausz, Budapest, Andrassy-ut 1. szám. 4812

Engelhardt-léle

Chassalla Sandalok

hűtgyek, urak és gyermekek

részére 2095

tennis cipők

kizárólagosan

Weinberger János cipő áruházában

kaphatók.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ

zel gyomor, vese, hólyag és bélbántalmaknál valamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

KAPHATÓ: Nagy Farkas és Fejér Gyula cégeknél 5841 Aradon.

* Az ezen rovat alatt közlöttékert nem vállal felelősséget a szerkesztő

Új. Új! Új.

Ujítás.

Van szerencsém a m. t. közönség szives tudomására adni, hogy

80.000 kötetes kölcsönkönyvtáram
kiegészítésül

ujdonsági osztályt

létesítettem. Ez új osztályt olyképen fogom vezetni, hogy az eddigi szokástól eltérően, mely szerint kölcsönkönyvtáramba ujdonságokat csak 5—10 példányban soroztam be, ez ujítás létesítésével **ezentul minden ujdonságot 15—20 példányban** fogom ez új osztály révén az olvasó közönség rendelkezésére bocsátani. **Céлом, hogy ezáltal a legmesszebb menő igényeknek is eleget tehessek és megszüntessem azt a panaszt, mely szerint egyes ujdonságokra az olvasó közönségnek néha túl sokáig kellett várakoznia.**

Ez új osztály létesítésével lehetővé tettem azt, hogy azok olvasási igényei is teljes mértékben fognak kielégítést nyerni, kik — saját könyvtáruk lévén — csupán ujdonságok olvasására szorítkoznak.

Egy további lényeges kedvezményes eljárást pedig ezzel kapcsolatban egyidejűleg azzal honosítottam meg, hogy az egy-két hónap mulva forgalomból kikerülő ujdonságokat, amelyeket ugyis bekötetlen állapotban adok olvasásra, megvételre mélyen leszállított árban bocsátom a m. t. közönség rendelkezésére. Így bárkinek módjában álland, könyvtárát a legujabb és legjetelebb, jó állapotú művekkel olcsón szaporítani.

Ugyanezen ujítást

zenemű-kölcsönző intézetemre is kiterjesztettem.

Ez új vállalatához a m. t. közönség szives pártfogását kéri, — kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyvkereskedő

ARADON, Andrassy-tér 20. sz.

(Fischer Eliz-palota.)

— Telefon szám 885. —

Parket viasz és pasta
tükörfényes parket nyéréséhez.

MOLYOK ELLEN

LEGBIZTOSABB SZER A
VOJTEK ÉS WEISZ-FÉLE

ÉVEK ÓTA KIPRÓBÁLT

MOLYPUSZTÍTÓ

— .50, 1.—, 2.— KORONÁS
EREDETI DOBOZOKBAN.

LEGUJABB FRANCIA ILLATSZER UJDONSÁ-
GOK, HÖLGYPOROK, SZAPPANOK, FOGPO-
ROK, FOGCREMEK, FOGVIZEK, FOGKEFÉK,
!!!! SZIVACSONK, stb. NAGY RAKTÁRA. !!!!

201

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ara egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér.

Láb és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik, ha az izzadó részeket „Peppo“-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskáknak még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. — Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő

„Depillar“. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnöves alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ara utasítással együtt 1 korona.

Ideális

legjobb, legtartósabb gummi ovszer a „NITER“, a világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél: gyógyszer-tárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Hajós Árpád

Kramarovich József

börönd- és bórdíszműáru üzlet
ARAD, SZABADSÁG TÉR 3. SZ.

Saját készítményű bőröndök mindenféle kivitelben, úgy kicsinybeni és nagybeni eladás. Női kiegészítők a legfinomabbtól a legolcsóbbig, továbbá pénz, dohány, belsőtárcák, iskolatáskák és választékban. Javításokat jutányos áron eszközölöm. 1814

APRO HIRDETÉSEK.

Kézvezetőnők,

gazdasszonynak ajánkozik középkorú nő Tudakozódhatni Eötvös-utca 6., emelet. 2589

Jársul keresek

egy bányatelepi községben 40.000 korona forgalmu vegyes üzlethez, egy rőfösben teljesen jártas keresztény kereskedőt, kb. 25-30 évesig, ki a magyar, német és román nyelvet teljesen bírja és legalább 10.000 korona tőkével rendelkezik. Vevőkörrel biztosítva. Komoly leveleket a kiadóhivatal továbbít. 2589

Ritka alkalom!

Elköltözés végett masszív díófa hálószoba berendezés, mely áll: 1 kettőságy, 2 éjjeli szekrény, 1 mosdó márvánnyal és tükörrel, 3 ajtós előszoba szekrény tükörrel minden elfogadható árban eladó. Bővebbet Rubin tein Mór butorszállító irodájában, Minorita-palota. 2601

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papírkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékei. 1215

Egy figyelőt

felkérem, hogy nevét megismergetni sziveskedjék; mert különben érdeklődésének hasznát nem vehetem. Tea-kávé. 2605

Keresünk

egy magyar-német levelezőt, ki gyors és gépirásban jártas. Írásbeli ajánlatokat K. T. jeligével továbbít a kiadóhivatal. 2608

Papírkalapoknak

való krepp- és selyempapírok nagy választékban. Aradi felvételi és egyéb képes levelező-lapok nagyban és kicsinyben. Irodai cikkek, valamint üzleti könyvek kitűnő minőségben. Névjegyek és nyomtatványok. Egész könyvtárak vétele. Kerpel Izsó könyv- és papírkereskedése Aradon. Telefon 385. 262

Megjelentek

és Ingusz I. és Fia cég **kölcsönárában** kaphatók: Szomaházy: *Méltóságos asszony lovagjai*, Conan Doyle *Rejtélyes történetek*, *Egy munkásleány gyermekkor*a Bebel A. előszavával, Lovik: *A una corda*. 173

Egy kevéssé használt

30 lóerős csukott automobil jutányos áron eladó. Bővebbet Drucker Ernő, Dürr Kocsárd cégnél. 2606

Sürgősen eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 2551

Kézimunka

mütermünkben fizető és tanuló leányok felvétetnek. Weisz és Benjamin. 2609

Permetező javítások elfogadással.

M. kir. szabadalmazott

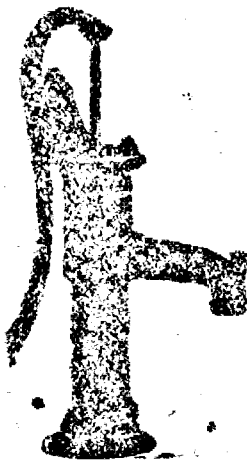
Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyú hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak héjak és egyéb tisztáltságon azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyú nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közégeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű beüti gummirozott kendercsövek a legolcsóbb áron.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendők és szivattyú készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Pénzkölcsönöket jelzálogra, váltóra és tisztviselők részére

legelőnyösebb feltételek mellett rövid idő alatt 2049

Kieszközöl

Rónai Ödön

bankbizományi irodája

Arad, Kölcsey-utca 3. sz.

Julius Léon

életbe lép az új bortörvény!

Bornylvántartási

könyvek

üzetek és nyomtatványok jutányos árban kaphatók

Pichler Sándor

papíros, írószer és üzleti könyv raktárban

Arad, Szabadság-tér 1.

Telefon 308. sz. 847

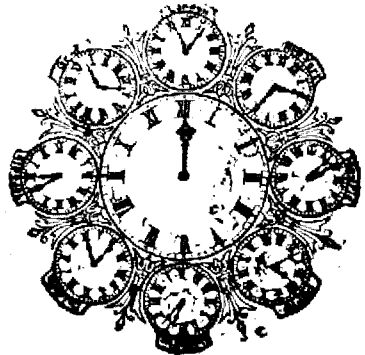
Figyelem!

Hol lehet olcsón órákat venni és jól javíttatni? Csakis

VÁRADY JÁNOS órásnál

Arad, Boros Béni-tér 16. sz. a.

(Vanicek-ház.) 2072

ahol egyszersmind zálogcédulákat tört arany- és ezüst árut legmagasabb ár mellett veszek és átcserelek.

Veszek

uraságtól viselt nyári és téli férfiruhákat, utazó bundákat, háló, ebédlő és más butorokat a legmagasabb áron veszek és eladok. — Kívánatra vagy levélbeli megíráásra házhoz is megyek.

Menczer Márton

Arad, Árpád-tér 5. sz.

(Izr. templom-épület.) 2531

Kérem a cégre ügyelni!!

A Kerülő község határában fekvő

7200 holdas földbirtok

tetszés szerinti parcellákban ELADÓ.

Bővebb felvilágosítás nyerhető

Nemess Géza

cégnél, Aradon.

2440

Figyelem!

Hol lehet jól, olcsón izletes kóser ételeket élvezni?

1893

Egyedül s kizárólag csak

Hunyadi-utca 1. szám alatt,

hol minden időben friss és jó ételek és italok állnak a nagyközönség rendelkezésére. — Ugyanott méltányos áron minden időre abbonement házhoz és házon kívülre elfogadtatnak.

Zóna reggel 20 fillér.

Figyelmes kiszolgálás!

Kristály tisztaság!

Szives pártfogásért esedezik Immerdauer Lipót, vendéglő tulajdonos.

Aradi nyomdász- és könyvnyomdája. Nyomtatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyárának festékével